

”Mammakavereita ja vauvalle vauvakavereita”

**Vauvamuskarilaisten vanhempien odotuksien ja taiteen perusopetuksen
tavoitteiden vertailua**

Tutkielma (Kandidaatti)

4.4.2014

Laura Vallenius

Musiikkikasvatuksen aineryhmä

Taideyliopiston

Sibelius-Akatemia

Tutkielman nimi "Mammakavereita ja vauvalle vauvakavereita"	Sivumäärä 33 + liite
Tekijän nimi Laura Vallenius	Lukukausi 2013-2014
Koulutusohjelman nimi Musiikkikasvatus	
Tiivistelmä	
<p>Tässä kyselytutkimuksessa tutkittiin vauvamuskarissa käyviä vanhempia ja selvitettiin mistä syystä he ovat osallistuneet musiikkileikkikoulutoimintaan, minkälaisia odotuksia heillä on vauvamuskarilta ja kuinka odotukset kohtaavat taiteen perusopetukselle asetettujen tavoitteiden sekä vauvamuskarin tavoitteiden kanssa. Aihealueesta ei löydy aikaisempia tutkimuksia, joten tutkimus toi uutta tietoa musiikkileikkikoulualan ammattilaisille.</p> <p>Tutkimusmenetelmänä käytettiin survey-tutkimusta, johon verkkokyselyssä osallistui 47 vanhempaa Uudeltamaalta. Kaikki olivat yli 25-vuotiaita ja heistä neljäkymmentäviisi (45) oli naisia ja kaksi (2) miehiä.</p> <p>Tutkimuksesta selvisi, että tärkeimpänä syynä osallistua vauvamuskariin on yhteinen aika vauvan kanssa ja halu tarjota vauvalle aktiviteetteja sekä sosiaalisia kontakteja. Musiikilliset sisällöt olivat vasta toiseksi mainituin syy osallistua vauvamuskariin. Muita syitä olivat äidin sosiaalisuus ja aktiviteetit sekä vauvan yleisen kehitykseen, eli motoriseen, emotionaaliseen tai kognitiiviseen kehitykseen liittyvät toiveet. Laulua tai soittoa kotona harrastavien perheiden vanhemmat odottivat vauvamuskarilta enemmän musiikillisiä sisältöjä, kuin ne vastaajat, joiden perheessä musiikkia ei harrastettu.</p> <p>Vanhemmat pitivät keskimäärin tärkeinä kaikkia varhaisiän musiikkikasvatukselle asetettuja tavoitteita, mutta tärkeimpänä pidettiin sitä, että vauva saa musiikillisiä elämyksiä ja että opetus tapahtuu leikin keinoin. Musiikin eri elementtien käsittelyä, musiikillisten taitojen kehittymistä ja myöhemmän musiikkiharrastuksen tukemista ei pidetty niin tärkeinä osaluina.</p> <p>Avoimissa vastauksissaan vanhemmat painottivat mukavaa yhdessäoloa vauvan kanssa. Musiikki varhaiskasvatuksessa – kirjan (Hongisto-Åberg ym. 2001) kirjoittajat määrittelevät vauvamuskarin erityistavoitteeksi vauvan perusturvallisuuden tukemisen musiikin ja vuorovaikutuksen keinoin. Tutkimuksen valossa näyttää siltä, että myös vanhemmat odottavat juuri vuorovaikutusta ja musiikillisiä kokemuksia lapsensa kanssa ja näin voidaan ajatella, että vanhempien odotukset kohtaavat hyvin tavoitteiden kanssa. Lisäksi useat mainitsivat tavoitteiden ulkopuolelta uudet äiti- ja lapsikaverit.</p>	
Hakusanat Musiikkileikkikoulu, vauvamuskari, vanhemmat, Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteet, varhaisiän musiikkikasvatus	
Lisätietoja	

Sisällys

1 Johdanto	3
2 Tutkimusasetelma	6
2.1. Varhaiskasvatus ja varhaisiän musiikkikasvatus.....	6
2.2. Vauvan kasvu ja kehitys sekä vuorovaikutus vanhemman kanssa musiikin kehyksessä	7
2.2.1. Vauvan kiintymyssuhde ja perusturvallisuus	7
2.2.2. Vanhemman ja lapsen välinen musiikillinen vuorovaikutus	8
2.2.3. Lapsen kasvun ja kehityksen osa-alueet musiikinopetuksen näkökulmasta..	9
2.3 Tutkimustehtävä ja tutkimuskysymykset	11
2.4 Tutkimusmenetelmä	12
3 Aineistonkeruu ja esittely.....	14
3.1 Aineistonkeruu	14
3.2 Aineiston tarkistaminen ja järjestäminen	15
3.3 Aineiston esittely	16
4 Tulokset ja niiden tulkinta.....	18
4.1 Miksi vanhemmat tuovat vauvansa muskariin	18
4.1.1. Musiikilliset syyt osallistua vauvamuskariin.....	20
4.1.2. Lapsen yleiseen kehitykseen liittyvät syyt osallistua vauvamuskariin.....	21
4.1.3. Vauvan aktiviteetit ja sosiaalinen kanssakäyminen syynä osallistua vauvamuskariin.....	22
4.1.4. Vanhemman aktiviteetit ja sosiaalinen kanssakäyminen syynä osallistua vauvamuskariin.....	23
4.2 Kuinka vanhempien odotukset vastaavat musiikkileikkikoululle asetettuja tavoitteita	24
4.2.1. Vauvamuskarin tavoitteet ja niiden tärkeys vanhemmille.....	24
4.2.2. Varhaisiän musiikkikasvatuksen tavoitteet sekä musiikin erilaiset merkitykset vauvalle.....	26
4.2.3. Musiikillisen kasvun osa-alueet.....	28
4.2.4. Lapsen yleisen kehityksen osa-alueet.....	29
4.2.5. Johtopäätökset.....	30
5 Pohdinta.....	32
Lähteet.....	35
Liite	37

1 Johdanto

Tässä tutkielmassa selvitetään vanhempien ajatuksia ja odotuksia musiikkileikkikoulun suhteen ja tarkastellaan sitä, kuinka ne kohtaavat vauvamuskarin tavoitteiden (Hongisto-Åberg ym. 2001) sekä Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden (Opetushallitus, 2005) kanssa. Varhaisiän musiikkikasvatus seuraa sille asetettuja tavoitteita ja kasvatustyölle on ominaisesti tärkeää, että myös lapsen vanhemmat ovat tietoisia tavoitteista sekä tukevat omalta osaltaan niiden saavuttamista. Lapsuudessa juuri kotiympäristö ja vanhemmat vaikuttavat lapsen musiikilliseen kasvuun monin eri tavoin (Ahonen, 2004, 142–148). Tutkimuskohteeksi on valittu vanhempia, jotka käyvät vauvansa kanssa musiikkileikkikoulussa. Näin voidaan olla varmoja siitä, että vanhemmat itse ovat valinneet lapselleen musiikkiharrastuksen, sillä vauvat – toisin kuin esimerkiksi leikki-ikäiset lapset – eivät itse vielä osaa toivoa harrastuksiansa.

Musiikkileikkikoulu eli muskari on yleensä alle kouluikäisille lapsille tarkoitettua ryhmäopetusta, jossa tutustutaan sekä luodaan suhdetta musiikkiin leikin, liikunnan ja luovan toiminnan kautta. Tavoitteena on, että lapsi kehittyy kuuntelemaan ja kokemaan musiikkia sekä ilmaisemaan itseään musiikin keinoin (Opetushallitus, 2005). Tutkimuksen kohteena on *vauvamuskari*, jolla ammattikunnan sisällä ajatellaan olevan vakiintuneen käsitteen asema musiikkileikkikoulutoiminnassa. Vauvamuskarin osallistujat ovat pääsääntöisesti 0-15kk lapsia, jotka yhdessä huoltajansa tai muun aikuisen kanssa osallistuvat viikoittain musiikkileikkikouluopettajan ohjaamaan musiikkituokioon. Tuokio sisältää laulua, kuuntelua, leikkiä, liikettä sekä soittoa. Vauvamuskarin yksi erityinen tavoite ikäryhmälleen on tukea vanhemman ja lapsen välistä vuorovaikutusta tarjoamalla iloinen, rauhallinen ja viihdyttävä ilmapiiri lämpimän kontaktin luomiseen. Musiikin avulla voidaan lujittaa vauvan perusturvallisuuden tunnetta, joka on kaiken psyykkisen, fyysisen ja sosiaalisen kasvun pohja (Hongisto-Åberg ym. 2001).

Vanhempien odotuksista vauvamuskarin suhteen löytyy ainoastaan yksi opinnäytetyö Helsingin Stadiasta (Piipponen & Valtonen, 2008). Piipponen ja Valtonen ovat haastatelleet tutkimuksessaan leikki-ikäisten muskarilaisten vanhempia siitä, miten he kokevat muskaritoiminnan vaikuttavan lastensa arkeen. Tämä tutkimus eroaa edellä mainitusta siinä, että pääpaino on vanhempien odotuksissa ja toiveissa – ei niinkään siinä, miten he ovat huomanneet vauvamuskarin vaikuttavan arkeensa. Sen lisäksi tämä tutkimus on

toteutettu haastattelun sijaan kyselylomaketta käyttäen ja otanta on lähes seitsemän (6,7) kertaa suurempi kuin Piipposen ja Valtosen opinnäytetyössä. Tutkimus voi auttaa kaikkia varhaisiän musiikkikasvattajia heidän työssään kun he kohtaavat vanhempia; opettajat voivat lisätä vanhempien tietämystä musiikkileikkikoulun musiikillisista ja kasvatuksellisista tavoitteista sekä parhaansa mukaan vastata myös vanhempien odotuksiin muskarin suhteen.

Tutkimus on tehty varhaiskasvatuksen ja varhaisiän musiikkikasvatuksen kehyksessä. Sen tarkastelukohteina ovat lapsen yleinen kehitys, lapsen musiikillinen kehitys ja vuorovaikutus sekä lapsen ja vanhemman välinen vuorovaikutus.

2 Tutkimusasetelma

2.1. Varhaiskasvatus ja varhaisiän musiikkikasvatus

Varhaisiän musiikkikasvatus kuuluu varhaiskasvatuksen piiriin. Varhaiskasvatus on käytännön kasvatustoimintaa, mutta nykypäivänä se tunnetaan myös oppiaineena sekä tutkimus- ja tieteenalana. Tässä tutkielmassa varhaiskasvatuksella tarkoitetaan juuri kaikkea sitä käytännön kasvatustoimintaa, joka pyrkii edistämään lapsen mahdollisimman suotuisaa kehitystä ja vaikuttamaan kasvuolosuhteisiin. Laaja-alaisin varhaiskasvatuksen tulkinta sisältää kaiken aikuisen ja lapsen välillä tapahtuvan kasvatuksellisen vuorovaikutuksen kaikissa toimintaympäristöissä. Tällöin varhaiskasvatuksen eri alueina toimivat niin koti, päivähoito sekä kolmannen sektorin tarjoamat palvelumuodot, kuten musiikkileikkikoulu. (Karila, Kinos & Virtanen 2000, 13-20) Suomessa, Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa varhaiskasvatus määritellään kasvatukselliseksi vuorovaikutukseksi, jonka tavoitteena on edistää pienten lasten tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista. (Stakes, 2005)

Tutkimuksen tuloksia tullaan vertaamaan Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteisiin, joka määrittelee valtakunnallisesti musiikkileikkikoulutoiminnan keskeiset toimintatavat, lähtökohdat sekä arvot seuraavasti:

Varhaisiän musiikkiopinnot

Varhaisiän musiikinopetuksen tavoitteena on, että lapsi saa musiikillisia elämyksiä, valmiuksia ja taitoja, jotka muodostavat pohjan hyvälle musiikkisuhteelle ja myöhemmälle musiikkiharrastukselle. Lapsi kehittyy kuuntelemaan ja kokemaan musiikkia sekä ilmaisemaan itseään musiikin keinoin. Musiikin elementit – rytmi, muoto, harmonia, melodia, dynamiikka ja sointiväri – muodostavat opetuksen keskeisen sisällön. Elämysten avulla, leikin keinoin harjaannutetaan lapsen musiikillista muistia ja musiikin kuuntelunvalmiuksia sekä tuetaan hänen kognitiivista, emotionaalista, motorista ja sosiaalista kehitystään. (Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteet, 2005)

Varhaisiän musiikkikasvatuksen tavoitteena on luoda pohja hyvälle musiikkisuhteelle sekä myöhemmälle musiikkiharrastukselle (Opetushallitus, 2005). Toiminnalla pyritään sekä lapsen musiikillisten taitojen ja tietojen kehittämiseen, että lapsen kokonaisvaltaiseen kasvamiseen ja oppimiseen. Varhaisiän musiikkikasvatus sisältää musiikkileikkikoulutoiminnan, päiväkotien ja kerhojen musiikkikasvatuksen, alle kouluikäisten soitonopetuksen sekä musisoinnin kodeissa. Tässä tutkimuksessa keskitytään varhaisiän

musiikkikasvatuksesta puhuttaessa juuri musiikkileikkikoulutoimintaan, jonka opetuksen piirissä olevien lasten vanhemmista tutkimus on tehty (Hongisto-Åberg ym. 2001, 9).

2.2. Vauvan kasvu ja kehitys sekä vuorovaikutus vanhemman kanssa musiikin kehityksessä

2.2.1. Vauvan kiintymyssuhde ja perusturvallisuus

Kiintymyssuhdeteoriassa tarkastellaan lapsen ja vanhemman välisiä vuorovaikutusmalleja sekä sitä miten ne vaikuttavat lapsen myöhempään kehitykseen. Teorian on luonut Jon Bowlby. Myöhemmin sitä ovat kehitelleet myös Mary Ainsworth sekä Patricia Crittenden ja se on useiden tutkijoiden hyväksymä. (Karling ym. 2008; Lyytinen ym. 2001, 61–65) Teorian mukaan kiintymyssuhteessa lapsi löytää käsityksen itsestään, käsityksiä muista suhteesta itseensä sekä ihmissuhteisiin liittyviä tunteita. Kiintymyssuhde muodostuu pysyväksi lapsen kolmen ensimmäisen elinvuoden aikana. Kiintymyssuhdemallit on jaoteltu turvallisiksi, turvattomiksi ja vältteleviksi, turvattomiksi ja ristiriitaisiksi sekä jäsentymättömiksi. (Karling ym. 2008, 156–158)

Kun lapsi kokee, että hänen tunteillaan ja tarpeillaan on merkitystä, hän uskaltaa näyttää tunteitaan ja tätä kutsutaan turvallisiksi kiintymyssuhteeksi. Turvaton ja välttelevä kiintymyssuhde syntyy, kun vanhempi ei jaksa tai ehdi huomata lapsen tunteita ja lapsi jää tunteineen yksin sekä oppii välttelemään tunteiden näyttämistä. Turvaton ja ristiriitainen kiintymyssuhde taas syntyy, kun aikuinen reagoi epäjohdonmukaisesti lapsen tunteisiin, minkä takia lapsi yrittää korostaa tunteitaan, jotta hänen tarpeensa kuultaisiin. Jäsentymättömässä kiintymyssuhteessa lapsi ei saa fyysistä eikä psyykkistä hoivaa ja lapsi kokee, ettei kukaan kuule tai ymmärrä häntä. Kaikissa kiintymyssuhdemalleissa lasta hoitava vanhempi on ratkaisevassa roolissa siinä, minkälaiseksi suhde muodostuu. (Karling ym. 2008, 156–158)

Perusturvallisuudella tarkoitetaan lapsen ensimmäisenä elinvuotena kehittyvää luottamusta ulkomaailmaan ja kanssaihmiin. Perusturvallisuus rakentuu, kun lapsen perustarpeet, hygienia, uni sekä nälkä huomioidaan ja niihin vastataan heti. Kanssakäyminen

lapsen kanssa positiivisessa, rakastavassa ilmapiirissä vahvistaa perusturvallisuuden tunnetta. Perusturvallisuuden tunne kytkeytyy vahvasti kiintymyssuhteeseen, joka muodostuu turvalliseksi, kun lapsi tuntee olonsa hyväksytyksi, turvalliseksi ja hoidetuksi. (Hongisto-Åberg ym. 2001, 41; Karling ym. 2008, 100, 158; Erikson, 1982).

2.2.2. Vanhemman ja lapsen välinen musiikillinen vuorovaikutus

Vauvamuskaritoiminnassa juuri lapsen ja vanhemman välinen vuorovaikutus on merkittävä osa-alue musiikillisten kokemusten rinnalla (Hongisto-Åberg ym. 2001, 55-61), koska perusturvallisuus on pohja kaikelle psyykkiselle, fyysiselle ja sosiaaliselle kasvulle (Hongisto-Åberg ym. 2001), joita myös varhaisiän musiikkikasvatus pyrkii edistämään (Opetushallitus 2005). Sekä kiintymyssuhde että perusturvallisuus syntyvät vuorovaikutuksesta lapsen ja häntä hoitavan aikuisen välillä. Vuorovaikutuksen keskeisinä elementteinä ovat äänenkäyttö ja ilmeet, joita tarkkailemalla sekä matkimalla vauva muodostaa käsityksensä ihmisten tunteista ja toimintamalleista. Nämä elementit ovat läsnä myös musiikillisessa vuorovaikutuksessa lapsen kanssa. Musiikilla voi täten olla merkittävä osa vanhemman ja lapsen välisessä vuorovaikutuksessa. Puheen sekä laulun avulla vanhempien on myös mahdollista välittää tunteitaan lapselle ja samanaikaisesti he voivat innostaa tai rauhoittaa lasta. (Huotilainen 2009).

Useat tutkimukset osoittavat, että juuri vanhempien sekä kotiympäristön positiivisella ja kannustavalla suhtautumisella musiikkiin on erittäin suuri merkitys lapsen menestymiseen hänen musiikkiopinnoissaan. (Shetler 1985; Brand 1986; Davidson 1997; Kelley & Sutton-Smith 1987). Banduran (1977) sosiaalisen oppimisen teoria, jossa yksilöllä ajatellaan olevan malli- sekä sijaisoppimiseen luontainen taipumus, vahvistaa entisestään käsitystä kotiympäristön ja vanhempien suuresta merkityksestä lapsen musiikillisessa kehityksessä. Teorian mukaan mallioppiminen alkaa jo vauvaiässä vanhemman ja lapsen välisessä vuorovaikutuksessa, kun lapsi ei osaa vielä puhua. Jäljittelyn ohella lapsi tarkkailee jatkuvasti lähipiirinsä toimintatapoja ja sen seurauksia. Lapsi ei kuitenkaan välttämättä toteuta toimintaa itse. Tätä kutsutaan sijaisoppimiseksi, jossa tarkkailun myötä lapsi oppii malleja, joita hän käyttää myöhemmin sen perusteella oliko niistä hyötyä vai haittaa tekijälleen. (Bandura, 1977, 16–55) Näin voidaan siis ajatella, että jos musiikki esiintyy kotiympäristössä iloa tuottavana tai kommunikointia avustavana, lapsi todennäköisesti suhtautuu siihen positiivisemmin kuin jos hänen kotiympäristössään

musiikki liittyisi jollain tavalla ikäviin tilanteisiin tai tunteisiin (Ahonen 2004, 145-149).

On olemassa lukuisia näyttöjä siitä, että vanhemman ja lapsen välinen musiikillinen vuorovaikutus tukee sekä lapsen musiikkisuhdetta että kokonaisvaltaista kasvua. Erityisesti vanhemman laulaminen vauvalle näyttää olevan merkittävässä roolissa vuorovaikutuksen ja musiikkisuhteen rakentajana (Huotilainen, 2009). Myös Kelley ja Sutton-Smith (1987) ovat saaneet tutkimuksissaan tuloksia, joissa vanhempien laulaminen näyttää olevan tärkeä tekijä lapsen musiikillisen kompetenssin kehittymisen kannalta. Sandra Trehubin (2006) mukaan vanhemman ja lapsen välinen musiikillinen kanssakäyminen on myötäsyntyistä ja se tukee lapsen kehitystä. Hän kannattaa arkisen musisoinnin mallia, jossa musisointitilanteet syntyvät luontaisesti eri yhteyksissä vanhemman ja lapsen välillä. Trehubin mukaan alle kouluikäisten musiikkikasvatuksella ei ole todettu olevan yhteyttä aikuisuuden musiikilliseen menestykseen, mutta sen sijaan spontaaniin ilmaisuun rohkaiseva kotiympäristö tehostaa musiikillisiä saavutuksia myöhemmässä iässä. Kotiympäristön yhdessäolon tuokiot saattavat hänen mukaansa hävittää formaalin, usein liian tavoitekeskeisen, musiikkikasvatuksen takia. Hänen mukaansa varhaisiän musiikkikasvattajien suurin haaste on säilyttää musiikin ilo ja musiikillinen luovuus, jotka luovat pohjaa myöhemmille musiikkiopinnoille.

2.2.3. Lapsen kasvun ja kehityksen osa-alueet

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti varhaisiän musiikkikasvatus tukee lapsen kognitiivista, emotionaalista, sosiaalista ja motorista kasvua (Opetushallitus, 2005). Tutkimusaineistoa tullaan musiikillisten osa-alueiden lisäksi tarkastelemaan näiden kasvun ja kehityksen osa-alueiden näkökulmista.

Kognitiivisia eli tiedonkäsittelyllisiä osa-alueita ovat havaitseminen, muisti, ajattelu, kieli ja oppiminen. Vauvaiässä lapsi rakentaa havaintojärjestelmäänsä ja vähitellen yhdistää havainnoimiaan asioita sisäisiksi malleiksi eli skeemoiksi. Tämän prosessin aikana keskeistä on havaintojen ja toiminnan yhteys, ja lapsi opettelee toimimaan suhteessa havaintoihinsa (Karling ym. 2008, 134). Tiedonkäsittelyn osa-alueista kieli on vahvasti läsnä musiikkileikkikoulutoiminnassa (Hongisto-Åberg ym. 2001, 106–111). Lapsen ensimmäiset sanat ilmaantuvat yleensä 1-vuotiaana, mutta kielenkehitys on alkanut jo vastasyntyneellä. Jo kuusi kuukautta vanha lapsi joteltelee ja yrittää kommunikoida

aktiivisesti omalla äänellään, vaikka hän ei vielä tuotakaan sanoja. Ennen yhden vuoden ikää lapsi tunnistaa jo useita sanoja ja jäljittelee ääniteitä. Kielen ymmärtäminen etenee puheen tuottamista nopeammin, minkä takia on tärkeää kommunikoida vauvan kanssa sanoilla. Näin rohkaistaan lastakin käyttämään ja kokeilemaan erilaisia ääniä. (Karling ym. 2008, 135)

Emotionaaliset valmiudet ovat ihmisen tunne-elämään liittyviä taitoja. Perusturvallisuuden ja hyväksytyksi tulemisen tunteen myötä lapsi oppii hahmottamaan sosiaalista maailmaa ja sen viestejä. Tämän myötä lapselle kehittyy empatia, eli ”kyky ymmärtää toisen tunteita ja eläytyä niihin” (Karling ym. 2008, 172). Emotionaalisten valmiuksien kautta ihminen voi tunnistaa omia tunteitaan sekä muiden ihmisten kokemusmaailmaa ja tunteita. Kun vanhempi reagoi lapsen viesteihin johdonmukaisesti sekä sensitiivisesti, lapsi oppii vähitellen tunnistamaan omia tunnetilojaan ja tarpeitaan. Kokemus siitä, että omia tunteita saa ilmaista ja ilmaisu johtaa myönteiseen lopputulokseen rakentaa pohjaa emotionaaliselle itsesäätelylle sekä myönteiselle itsetunnolle (Lyytinen ym. 2001, 61).

Sosiaaliset valmiudet kehittyvät tiiviisti yhdessä minäkäsityksen ja tunne-elämän kehityksen kanssa. Tämän yhteyden takia nykypäivänä käytetään usein termiä ”sosio-emotionaalinen kehitys”, sillä sosiaaliin ja emotionaalisiin tarpeisiin vastaava ympäristö koostuu usein samoista asioista (Lyytinen ym. 2001, 61). Sosiaalisessa kehityksessä yksilö omaksuu vuorovaikutustaitoja sekä kulttuurinsa arvoja, asenteita, normeja ja käyttäytymismalleja. Vauvaiässä sosiaalisen kehityksen vaiheet tapahtuvat perhepiirissä ja ensimmäinen luottamussuhde hoitavien vanhempien kanssa vaikuttaa ihmisen vuorovaikutustaitoihin ja myöhempiin ihmissuhteisiin (Karling ym. 2008, 166). Vauvamuskarissa voidaan tukea perusturvallisuuden tunnetta ja sitä kautta luottamussuhteen vahvistumista musiikin keinoin (Hongisto-Åberg ym. 2001, 55).

Motoristen valmiuksien kehittyminen sisältää kaiken sellaisen keskushermoston, luuston ja lihaksiston kehityksen, jossa lapsen liikkeen tuottamisen valmiudet kasvavat. Motorisen kehityksen aikataulu vaihtelee suuresti yksilöittäin. Lapsi on innostunut liikkumaan luontaisesti ja myös motoriset taidot kehittyvät luontaisesti lapsen harjoittellessa uusia taitoja. Taitojen hallintaan vaikuttavat lopulta ympäristön virikkeet, yksilön persoonallisuus sekä hänen oma motivaationsa harjoitteluun. Motorinen kehitys etenee kokonaisvaltaisista liikkeistä eriytyneempiin liikkeisiin. Lihasten säätely alkaa niskasta ja etenee keskivartalon sekä käsivarsien kautta jalkoihin. Lihasten säätelyssä kehittyvät

ensin suuret kokonaisuudet, sitten pienet. Esimerkiksi käsivarrenlihaksistossa säätelyn kehitys tapahtuu ikään kuin vartalon keskeltä reunalle: olkavarsi, kyynärvarsi, ranne ja viimeisenä sormet. (Karling ym. 2008, 123) Ensimmäisen elinvuotensa aikana vauva oppii kääntämään päätään, tavoittelemaan ja tarttumaan esineisiin sekä kierimään, ryömimään, istumaan, konttaamaan ja vähitellen nousemaan jaloilleen (Hongisto-Åberg ym. 2001). Varhaisiän musiikkikasvatuksessa käytetään paljon musiikillista liikeilmaisua, mikä tukee motoristen taitojen kehittymistä. Musiikkia ja liikuntaa yhdistämällä voidaan aktivoida samaan aikaan kuuloaisti, lihakset sekä aivot, joilla kaikilla on yhdessä tärkeä osa lasten musiikillisessa oppimisessa (Shehan, P. 1987).

Kaikki edellä kuvatut kehityksen ja kasvun osa-alueet vaikuttavat ihmisen persoonallisuuden kehitykseen, joka pitää sisällään omien voimavarojen kartoittamisen, itsearvostuksen ja oman paikan löytämisen maailmassa. Persoonallisuus kehittyy koko elämän ajan ja sitä voisi kuvata lyhyesti ”minän etsiminen” (Karling ym. 2008, 145). Persoonallisuuden kehitysteorioissa, aivan kuten varhaisen vuorovaikutuksenkin teorioissa, varhaislapsuuden ajatellaan olevan määräävin aika persoonallisuuden kehityksessä (Karling ym. 2008, 134–160) Vauvamuskaritoiminnassa voidaan perusturvallisuuden tukemisen avulla rohkaista vauvaa liikkumaan ja löytämään oman kehonsa tuntemuksia, ilmaisemaan emootioita sekä ottamaan sosiaalista kontaktia, joiden kautta tuetaan myös persoonallisuuden kasvua ensimmäisen ikävuoden aikana (Hongisto-Åberg ym. 2001, 55–61).

2.3 Tutkimustehtävä ja tutkimuskysymykset

Tämän tutkimuksen tehtävänä on selvittää vauvoihin kohdistuvaan musiikkikasvatukseen liittyviä odotuksia ja sitä, pyrkivätkö varhaisiän musiikkikasvattajat sekä vanhemmat samaan päämäärään odotuksineen ja tavoitteineen. Toivon, että tämän tutkielman avulla varhaisiän musiikkikasvattajat ymmärtävät vanhempien lähtökohtia paremmin ja kykenevät mahdollisesti muovaamaan opetustaan sellaiseen suuntaan, että ohjaajan ja vanhempien tavoitteet voisivat yhdenmukaistua.

Tutkimustehtävässä on kaksi selvästi erottuvaa tutkimuskysymystä.

- 1) Miksi vanhemmat tuovat vauvansa muskariin?
- 2) Kuinka vanhempien odotukset vastaavat vauvamuskarin tavoitteita sekä Taiteen perusopetukselle asetettuja tavoitteita?

Ensimmäisen tutkimuskysymyksen mukaisesti pyrin selvittämään vauvamuskarissa käyvien vanhempien omaa musiikillista taustaa, aiempia kokemuksia sekä tietämystä musiikkileikkikoulusta, uskomuksia muskarin hyödyistä sekä omia odotuksia muskarin suhteen. Toinen tutkimuskysymys pyrkii aineiston kuvailevaan sekä vertailevaan tarkasteluun vauvamuskarin tavoitteiden (Hongisto-Åberg ym. 2001) sekä Taiteen perusopetukselle asetettujen tavoitteiden kanssa. Sen avulla pyrin kuvailemaan sitä, minkälaisia tavoitteita vanhemmat pitävät tärkeinä vauvamuskarissa ja mitkä asiat ovat heille vähemmän tärkeitä.

2.4 Tutkimusmenetelmä

Valitsin tutkimusmenetelmäksi kyselytutkimuksen, sillä halusin tutkia verrattain suurta joukkoa vanhempia, eikä minulla ollut resursseja haastatella kaikkia. Kyselytutkimuksen mukaisesti keräsin vastaukset standardoidusti, monivalinta- sekä avokysymyksillä. Koska vastaajajoukko oli suuri, lähetin kyselyn verkkokyselyynä. Näin vastaajien vapaaehtoisuus sekä anonymiteetti taattiin. Ajattelin myös, että internetissä vastaaminen olisi kohderyhmälle helpompaa, kun he voisivat vastata siihen haluamanaan aikana (Aaltola ym. 2010, 113). Verkkokysely mahdollisti nopean aineiston keruun sekä vastausten keruun vaivattoman seuraamisen ja muistutusviesti oli helppo lähettää kaikille vastaamattomille (Aaltola ym. 2010, 109). Sähköinen aineistonkeruu mahdollisti myös aineiston sujuvan käsittelyn ja analyysin sekä melko suuren otannan (Alkula ym. 1999, 119).

Verkkokysely aiheutti myös omat riskinsä vastaajien huolimattoman vastaamisen, kysymysten väärin ymmärtämisen sekä kadon suhteen (Hirsjärvi ym. 2010, 193-204). Tämän takia kyselyä testattiin ennen sen käyttöönottoa. Haasteena kyselytutkimuksessa on valmiiden vastausvaihtoehtojen muotoilu, joka voi vaikuttaa paljon siihen, pystyvätkö vastaajat vastaamaan, kuten he asiasta ajattelevat (Alkula ym. 1999, 119; Aaltola ym. 2010, 113). Muotoilin kysymyksiä huolella, jotta kaikki vastaajat ymmärtäisivät ne samalla tavalla (Aaltola ym. 2010, 109). Tämän takia kyselylomake sisälsi monia vastausvaihtoehtoja ja useissa osioissa oli mahdollista vastata myös omin sanoin ”joku muu, mikä” – kohtaan.

Aloitin kyselylomakkeen laatimisen perustietoja järjestämällä. Pyrin ottamaan huomioon kaikki tutkimukseni kannalta merkittävät tekijät, jotta analyysivaiheessa pystyin muodostaa niistä muuttujia. Muodostin tausta-aineistostani mitta-asteikoita Likertin

asteikon mukaan (Aaltola ym. 2010, 118). Sisällytin mittareihin parittoman määrän vaihtoehtoja ja nimesin jokaisen vaihtoehdon erikseen, esimerkiksi ”erittäin tärkeää, tärkeää, melko tärkeää, vähemmän tärkeää, ei ollenkaan tärkeää” (Liite 1, kysymys 14). Lisäksi sisällytin ” en osaa sanoa” –kategorian, jotta tällaisen mielipiteen omaavat voivat ilmaista ajatuksensa tätä kautta.

Koska kyselytutkimus koski asenteita ja mielipiteitä, on aina mahdollista, että tämä tutkimus ei näytä koko totuutta vastaajista. Virheen mahdollisuus on otettu etukäteen huomioon ja sitä on pyritty arvioimaan analyysivaiheessa (Alkula ym. 1999, 122). Tutkimuksen otanta on pieni suhteutettuna koko Suomen vauvamuskarilaisten vanhempien määrään ja tuloksia ei voida sen takia yleistää koskevaksi koko perusjoukkoa.

3 Aineistonkeruu ja esittely

3.1 Aineistonkeruu

Toteutin tutkimuksen kyselytutkimuksena, jossa vauvamuskarilaisten vanhemmista koostuva joukko vastasi jokainen erikseen strukturoituun kyselylomakkeeseen. Tutkimus suunnattiin 60 vanhemmalle, joista kyselyyn vastasi 47 vanhempaa (78%). Vastajaat valitsin siten, että vierailin tammi-helmikuussa 2014 kahdeksassa (8) Uudellamaalla järjestettävässä musiikkileikkikouluryhmässä. Vastausalue rajoittui Uuteenmaahan, sillä tämän tutkimuksen resurssit eivät mahdollistaneet vierailua kauempana järjestettävissä ryhmissä. Ryhmät valikoituivat sen perusteella, vastasivatko ohjaajat sähköpostipyynnöni tulla vierailulle ryhmiin. Lähetin pyynnön yhdelletoista (11) eri opettajalle ja siihen vastasi kuusi (6) opettajaa neljästä eri musiikkikoulusta, kolmen eri kaupungin tai kunnan alueelta. Kysymysten väärinymmärtämisen välttämiseksi kyselyä testattiin etukäteen yhdellä henkilöllä, minkä jälkeen sitä vielä selkeytettiin termistön osalta.

Aineiston keruussa pyrittiin vähentämään vastauskatoa ja huolimattontaa vastaamista sillä, että kävin itse tutkijana tapaamassa vanhempia ja keräämässä heidän henkilökohtaiset sähköpostiosoitteensa, mitä kautta kyselyn linkki annettiin heille. Näin sain kontaktin vanhempiin ja pystyin esittelemään tutkimustani lyhyesti.

Vierailuillani kerroin ryhmälle lyhyesti tutkimuksestani ja tunnin jälkeen halukkaat saivat antaa oman sähköpostiosoitteensa linkin lähetystä varten. Lähetin tapaamisen jälkeen kaikille osoitteensa antaneille linkin verkkokyselyyn ja tämän jälkeen kaikki halukkaat pääsivät vastaamaan lomakkeeseen. Vastaaminen tapahtui omalla ajalla ja se tehtiin anonyymisti. Linkki lähetettiin yhteensä 60 henkilölle, joista tutkimukseen osallistui 47 henkilöä. Vastausprosentti ennen muistutusviestiä oli 63% ja muistutusviestin jälkeen vastaajien määrä nousi 78 %:iin. Vastaajista kaksi (2) oli miehiä ja neljäkymmentäkolme (43) oli naisia.

Kyselylomake (Liite 1) koostui kolmesta eri osiosta, joista ensimmäisessä kartoitettiin vastaajan perustietoja ja hänen sekä hänen perheensä musiikillista harrastuneisuutta.

Skaalojen ja monivalintakysymysten perusteella voitiin kerätä aineistoa, jota oli mielekästä vertailla, käsitellä ja analysoida tietokoneella (Hirsjärvi ym. 2010, 201).

Toinen osio selvitti, kuinka vastaaja on päättänyt osallistumaan vauvamuskariin ja mitä musiikkileikkikoulun osa-alueita hän piti tärkeinä tai vähemmän tärkeinä. Tässä osiossa monivalintamenettely mahdollisti vastausten vertailun sekä keskenään että kirjallisuuden kanssa. Kysymykset laadittiin sekä taiteen perusopetuksen tavoitteisiin että Musiikki varhaiskasvatuksessa (Hongisto-Åberg ym. 2001) –kirjan tietoihin ja väittämiin pohjautuen. Samalla valmiiksi asetetuissa vastausvaihtoehdoissa autettiin vastaajaa tunnistamaan asian eri näkökulmat ja näin helpotettiin vastaamista (Hirsjärvi ym. 2010, 201).

Kolmannessa osiossa oli joukko avoimia kysymyksiä, jotka antoivat vastaajalle mahdollisuuden ilmaista itseään omin sanoin. Avoimet vastaukset antoivat myös laajempaa ymmärrystä monivalintakysymysten tulkintaan, niiden avulla oli mahdollista selvittää vastaajien omia näkökulmia ja tunnistaa motivaatioon liittyviä seikkoja. (Hirsjärvi ym. 2010, 201)

3.2 Aineiston tarkistaminen ja järjestäminen

Kaikissa monivalintakysymyksissä vastausprosentti oli 100% ja avoimissa kysymyksissä vastaajien määrä kuten myös vastausten pituus vaihteli. Jotkut vastaajat olivat jättäneet vastaamatta yhteen tai kahteen avokysymykseen, mutta tutkimuksen tilastollisen vertailun kannalta vastaamattomuus ei aiheuttanut kuvan vääristymistä. Aineistossa ei ollut havaittavissa muita virheellisyksiä kuin kysymyksen 13. osalta (ks. Liite 1). 47 vastaajasta kaksitoista (12) oli mitä ilmeisimmin ymmärtänyt tehtävänannon väärin, sillä he eivät numeroineet vastauksiaan tärkeysjärjestykseen (1-10), jossa jokaisella vaihtoehdolla olisi pitänyt olla eri numeroarvo, vaan he olivat antaneet joillekin vaihtoehdoille samoja numeroarvoja. Tämän takia kysymyksen 13. osalta otin analyysissä huomioon vain tehtävänannon oikein ymmärtäneet 35 vastaajaa.

Kun vastaukset oli tarkastettu, aloin järjestää niitä analyyseja varten. Järjestin sitä sekä tilastollista käsittelyä että laadullista käsittelyä varten. Pyrin käsittelyssä samaan aikaan ymmärtävään sekä selittävään lähestymistapaan (Hirsjärvi 2010, 138). Tilastoja ja niistä syntyviä päätelmiä varten vastaajista muodostettiin muuttujia muun muassa heidän ikänsä, sukupuolensa, musiikillisen taustansa sekä nykyisen harrastuneisuutensa suhteen.

Aineiston analyysi alkoi kun koko aineisto oli saatu koottua. Selittävän lähestymistavan apuvälineinä käytettiin tilastollista analyysia sekä päätelmien tekoa. Kuvailevassa analyysissä käytettiin laadullista analyysia sekä päätelmien tekoa pyrittäessä kuvaamaan ja vertailemaan tutkimustehtäviä (Hirsjärvi ym. 2010, 223-225).

Tutkimusaineistoon tutustumisessa ja sen analyysissa käytettiin monivalintakysymysten osalta ristiintaulukointia, jossa muuttujista muodostettiin ehdollisia jakaumia, joiden avulla voitiin luoda prosenttijakaumia (Alkula ym. 1999, 177). Avointen vastausten analyysissä käytettiin laadullista teemoittelua, tyypittelyä ja sisällönerittelyä (Hirsjärvi ym. 2010, 224–225).

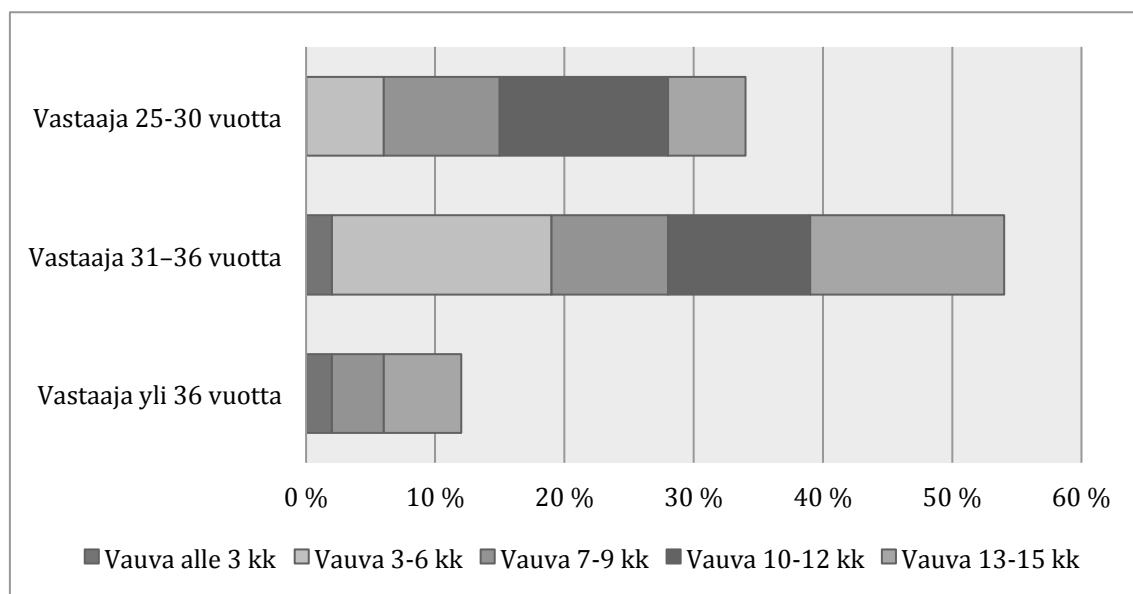
Tutkimuksen osallistujia kuvataan tulososiossa anonymisti ”vastaajina”.

3.3 Aineiston esittely

Vastaajien perustiedot

Kaikki vastaajat olivat iältään yli 25-vuotiaita. Alle 30-vuotiaita oli 34%, 31–36 vuotiaita oli 53% ja yli 36-vuotiaita 13%. Nuorimmat vauvat olivat alle 3kk vanhoja (4%) ja vanhimmat 13-15kk vanhoja (34%). 3-6 kk vauvoja oli 23 %, 7-9 kk vauvoja oli 21% ja 10-12 kk vauvoja oli 23%.

KUVIO 1. Vastaajat heidän oman iän sekä heidän vauvansa iän mukaan järjestettynä (n=47).

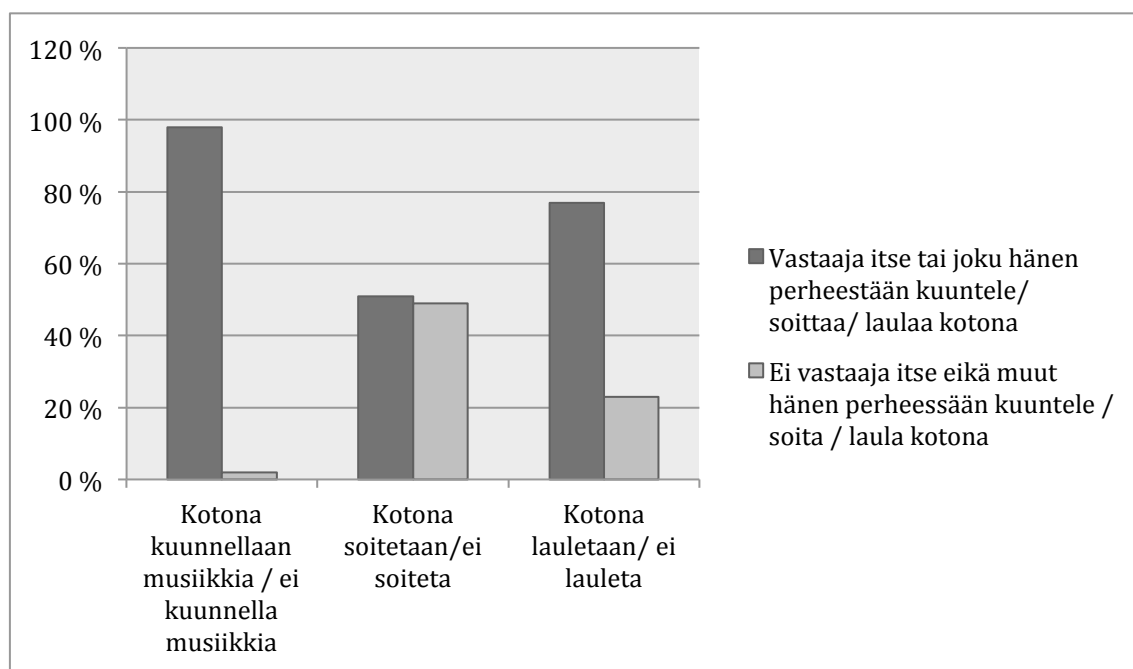

Tutkimukseen osallistuneista vastaajista 77% oli muskarissa ensimmäisen lapsensa kanssa ja lopuilla 23 %:lla oli kaksi tai kolme (2-3) lasta. Kaikki vastaajat, joilla oli vähintään kaksi lasta, olivat käyneet aikaisemminkin muskarissa.

Vastaajista 66% ei ollut itse ollut lapsena muskarissa ja 34% oli ollut, mutta musiikkia oli lapsuudessaan harrastanut 1-5 vuotta 32%, 6-10 vuotta 13% ja yli 10 vuotta 34%. Musiikkia lapsena alle yhden vuoden tai ei ollenkaan harrastaneita oli 21% kaikista vastaajista.

Suurin osa vastaajista (66%) oli etsinyt itse tietoa musiikkikoulussa järjestettävistä muskareista ja 21% oli kuullut muskarista ystävältä. Muut olivat jo aikaisemmin käyneet samassa muskarissa, olivat töissä musiikinalalla tai olivat kuulleet sukulaiselta ryhmästä.

KUVIO 2. Vastaajien perheiden musiikillinen aktiivisuus kotona (n=47).

Kodeissa esiintyi musiikkia yleisimmin äänitetyn musiikin kuuntelemisena joko radiosta tai muista musiikinkuuntelulaitteista ja -ohjelmista (98%). Lisäksi 72% vastaajista kertoi laulavansa lapsellensa hoitaessaan tätä. Vastaajista 77% kertoi, että heidän kotonaan joku, hän itse, puoliso tai lapsi laulaa. 51% kodeista jotain soitettiin soitinta ja vastaavasti 49% kodeista ei soitettu.

4 Tulokset ja niiden tulkinta

4.1 Miksi vanhemmat tuovat vauvansa muskariin

Ensimmäisen tutkimuskysymyksen mukaisesti selvitettiin vanhempien syitä tuoda vauva muskariin sekä heidän odotuksiaan muskaritoiminnan suhteen. Kysymyslomakkeessa oli kaksi avointa kysymystä, joista toisessa (Liite 1, kysymys 11; KUVIO 3) kysyttiin miksi vanhemmat päättivät ilmoittautua vauvamuskariin. Käsittelen tämän kysymyksen vastauksia *syinä* osallistua vauvamuskariin. Toisessa avoimessa kysymyksessä kysyttiin vanhempien odotuksia vauvamuskarin suhteen (Liite 1, kysymys 16; KUVIO 4) ja sen kysymyksen vastauksia käsittelen *odotuksina*.

Avoimista vastauksista (Liite 1, kysymykset 11, ja 16) nousseiden aihealueiden perusteella olen ryhmitellyt vastauksia neljän teeman mukaan. Ensimmäinen teema on *musiikilliset sisällöt*, toinen teema on *lapsen yleisen kehityksen osa-alueet*, joihin lukeutuvat motorinen, emotionaalinen ja kognitiivinen kehitys. Sosiaalisen kehityksen olen jättänyt pois edellä mainitusta ryhmästä ja tehnyt siitä kolmannen teeman, *vauvan aktiviteetit ja sosiaalinen kanssakäyminen*, sillä se nousi ehdottomasti suurimmaksi aihealueeksi vastauksissa. Neljäs teema on *vanhemman omat aktiviteetit ja sosiaalinen kanssakäyminen*, mikä oli vastausten perusteella hyvin merkittävä aihealue.

Musiikilliset sisällöt sisälsivät uusien laulujen oppimista, uusien soittimien kokeilua, musiikkileikkiä, musiikillisen kasvun tukemista ja musiikillisiä elämyksiä. Eniten odotettiin kuitenkin musisoinnin iloa.

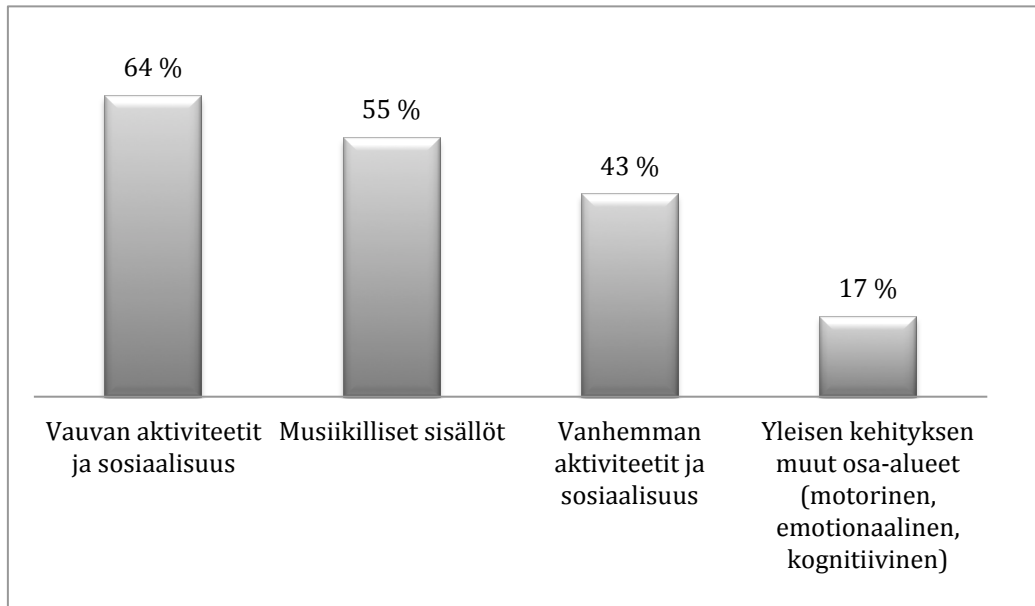
Lapsen yleisen kehityksen osa-alueista mainittiin erikseen oppimisen ja muistamisen kehittyminen, eli kognitiiviset sisällöt, mutta muut odotukset olivat yleisemmällä tasolla ”vauvalle virikkeitä”, ”vauvalle aistikokemuksia” tai sitä, että ohjaaja ottaisi opetuksensa huomioon vauvan eri kehitysvaiheet.

Vauvan aktiviteeteista ja sosiaalisen kanssakäymisen teemasta mainittiin eniten vanhemman toiveita mukavasta yhdessäolosta vauvan kanssa. Lisäksi vanhemmat odottivat muihin vauvoihin tutustumista sekä sitä, että vauva viihtyisi tai saisi viihdykettä muskarista.

Vanhemman oman aktiviteetin ja sosiaalisen kanssakäymisen teema sisälsi eniten odotuksia muihin vanhempiin tutustumisesta. Lisäksi mainittiin, että muskari tuo hyvää vaihtelua kotiarkeen ja on vanhemmallekin mukava harrastus. Jotkut vastaajat odottivat myös saavansa välineitä yhdessäoloon vauvan kanssa kotona.

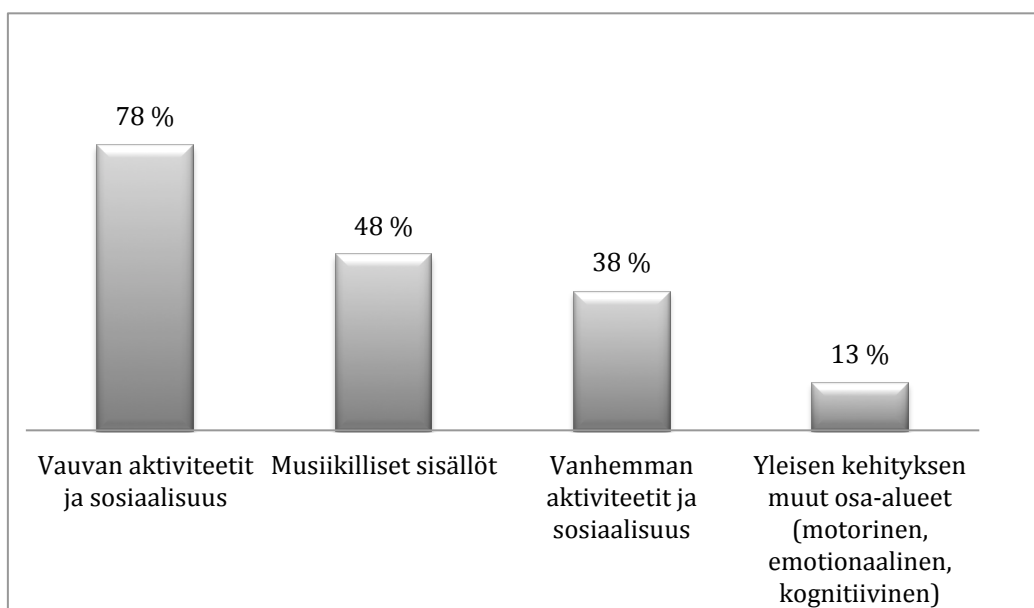
KUVIO 3. Vanhempien syyt ilmoittautua vauvamuskariin (n=47).

Liite 1, kysymys 11. vastauksista.

KUVIO 4. Vanhempien odotuksia vauvamuskarin suhteen (n=36).

Liite 1, kysymys 16. vastauksista.

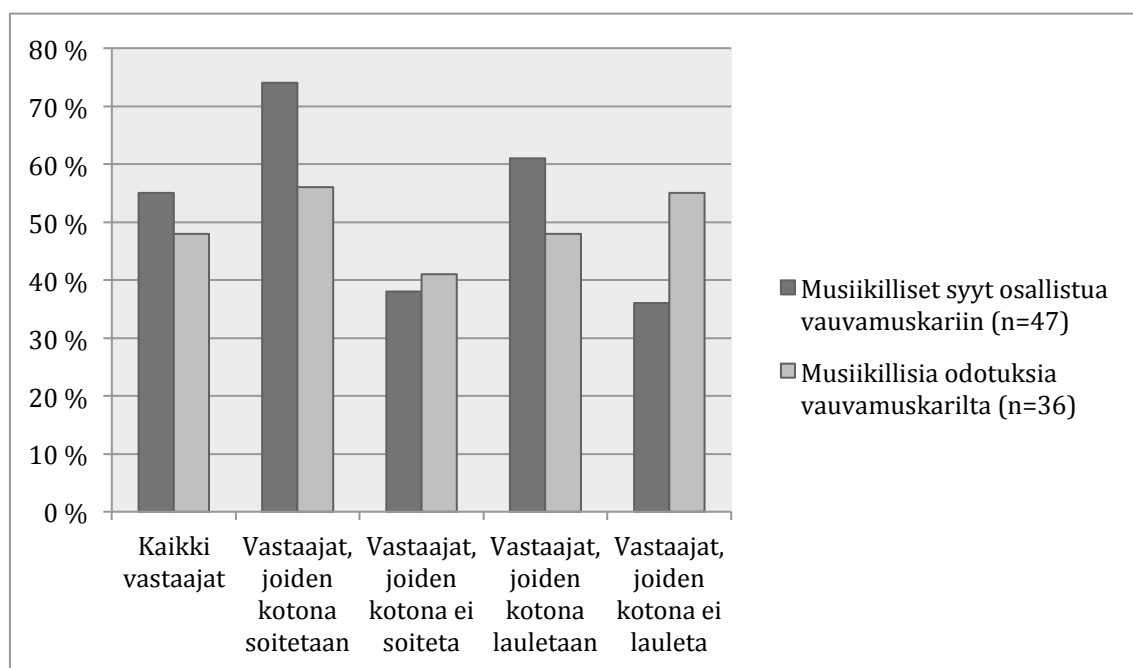
4.1.1. Musiikilliset sisällöt syynä osallistua vauvamuskariin

Vastaajista 55% mainitsi avoimissa vastauksissaan *musiikilliset syyt* tuoda vauva muskariin (KUVIO 5; Liite 1, kysymys 11). *Musiikillisia odotuksia* mainitsi 48% vastaajista (KUVIO 5; Liite 1, kysymys 16). Vastauksissa ei ollut suuria eroja sen suhteen, kuinka monta vuotta vastaaja oli itse harrastanut lapsuudessaan musiikkia. Sen sijaan sillä, harrastettiinko perheissä sillä hetkellä aktiivisesti musiikkia, oli merkitystä musiikillisiin odotuksiin.

Niistä vastaajista, joiden perheessä soitettiin jotain soitinta, 74 % mainitsi vastauksissaan *musiikilliset syyt* osallistua vauvamuskariin ja *musiikillisia odotuksia* oli heistä 56%:lla. Sen sijaan niistä vastaajista, joiden perheessä kukaan ei soittanut, ainoastaan 38% mainitsi musiikilliset syyt osallistua vauvamuskariin ja 41% mainitsi odottavansa vauvamuskarilta musiikillisiä sisältöjä.

KUVIO 5. Musiikilliset syyt osallistua vauvamuskariin ja musiikilliset odotukset eri vastaajaryhmien kesken.

Liite 1, kysymys 11. Ja 16. vastauksista.

Myös sillä, laulettiinko vastaajan kotona, oli vaikutusta *musiikillisiin odotuksiin*. Niistä vastaajista, joiden perheessä laulettiin, oli 61% ilmoittautunut vauvamuskariin *musiikillisista syistä* ja 48 % mainitsi *odotuksikseen musiikilliset asiat*. Vastaavasti vastaajista, joiden kodeissa ei laulettu, 36% mainitsi *musiikilliset syyt* ilmoittautumisen syyksi ja musiikillisiä sisältöjä vauvamuskarilta *odotti* 55%.

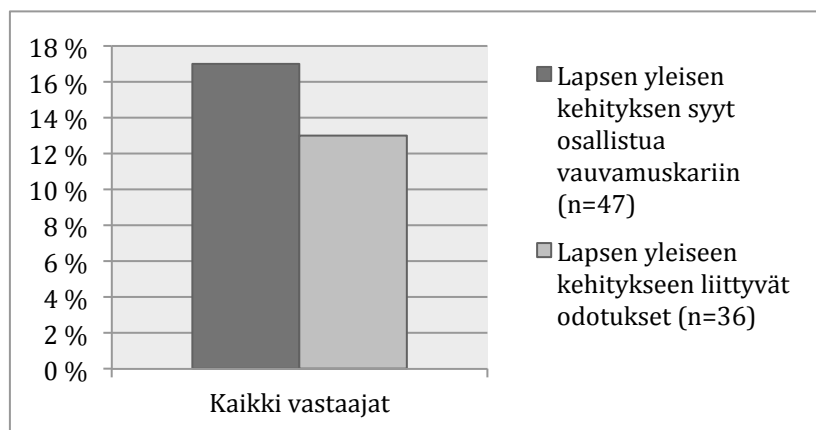
Vastaajien iällä tai sukupuolella ei ollut vaikutusta siihen, mistä syystä vastaajat olivat ilmoittautuneet vauvamuskarisiin tai mitä he odottivat muskarilta musiikillisesti. Tutkimuksen perusteella voidaan sanoa, että musiikilliset osa-alueet olivat syynä osallistua vauvamuskarisiin noin puolilla vanhemmista. Mikäli vanhempien perheessä oltiin musiikillisesti aktiivisia joko laulaen tai soittaen, odotettiin vauvamuskarilta enemmän musiikillisia asioita kuin niiden vanhempien keskuudessa, joiden perheissä musiikkia ei harrastettu.

4.1.2. Lapsen yleiseen kehitykseen liittyvät syyt osallistua vauvamuskarisiin

Vanhemmista 17% kertoi vauvamuskarisiin osallistumisen *syyksi* motoriseen, emotionaaliseen tai kognitiiviseen kehitykseen liittyviä syitä (KUVIO 6; Liite 1, kysymys 11). *Odotuksista* puhuessaan vain 13% vanhemmista mainitsi lapsen yleiseen kehitykseen liittyviä sisältöjä (KUVIO 6; Liite 1, kysymys 16).

KUVIO 6. Lapsen yleiseen kehitykseen liittyvät syyt osallistua vauvamuskarisiin ja odotukset vauvamuskarilta.

Liite 1, kysymys 11. Ja 16. vastauksista.

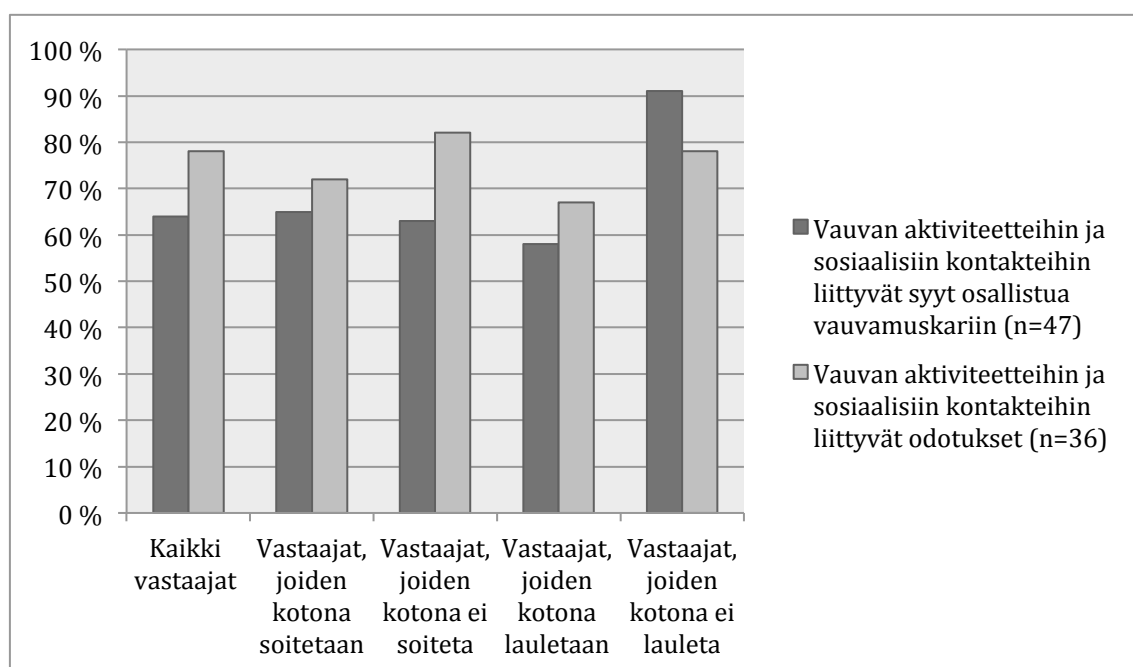
Eri ikäiset vastaajat odottivat yleistä kehitystä tukevia sisältöjä vaihtelevasti, eikä tuloksista voi tehdä suoraa johtopäätöstä iän suhteen. Neljästä teemasta *yleisen kehityksen tukeminen* sai kaikissa vastaajaryhmissä vähiten mainintoja (25-30-vuotiaat 18%, 31-36-vuotiaat 10% ja yli 36-vuotiaat 42%; kysymysten 11. Ja 16. perusteella).

Myöskään vastaajien perheiden musiikillisella harrastuneisuudella ei näyttänyt olevan vaikutusta siihen, mainitsivatko vastaajat yleiseen kehitykseen kuuluvia asioita avovastauksissaan. Lapsen yleiseen kehitykseen liittyvät syyt eivät näytä olevan merkittävä tekijä siinä, osallistutaanko vauvamuskarisiin vai ei.

4.1.3. Vauvan aktiviteetit ja sosiaalinen kanssakäyminen syynä osallistua vauvamuskariin

Vastaajista 64% mainitsi yhdeksi vauvamuskariin osallistumisen *syyksi vauvan aktiviteetin ja sosiaalisten kanssakäymisen tarjoamisen* (KUVIO 7; Liite 1, kysymys 11). 78% vastaajista *odotti* muskarilta juuri vauvan kanssa yhdessä vietettyjä hetkiä tai uusia vauvakavereita (KUVIO 7; Liite 1, kysymys 16). Vauvan sosiaalisuuteen liittyvät *odotukset* nousivat merkittävimmiten läpi tutkimuksen.

KUVIO 7. Vauvan aktiviteetteihin ja sosiaalisiin kontakteihin liittyvät syyt osallistua vauvamuskariin ja odotukset eri vastaajaryhmien kesken. Liite 1, kysymys 11. Ja 16. vastauksista.

Vauvan aktiviteetit ja sosiaaliset kontaktit mainittiin osallistumisen *syyksi* molemmissa soiton perusteella muodostetussa vastaajaryhmissä lähes samassa suhteessa vastaajajoukkoon verrattuna (perheessä soitetaan 65% / perheessä ei soiteta 63%; KUVIO 7). *Odotukset* asian suhteen jakaantuivat hieman eri suhteessa; vastaajat, joiden perheessä ei soitettu odottivat hieman enemmän vauvan aktiviteetteja ja sosiaalisia kontakteja (perheessä soitetaan 72% / perheessä ei soiteta 82%; KUVIO 7).

Sillä laulettiinko perheissä, näytti olevan myös vaikutusta *odotuksiin* ja ilmoittautumissyihin. Perheissä, joissa ei laulettu, vauvan sosiaalisen kanssakäymisen *odotuksia* mainitsi 78% vastaajista ja 91% vastaajista kertoi tämän olleen *syy* muskariin ilmoittautumiseen. Tämä on huomattavasti enemmän kuin, perheissä joissa laulettiin (Vauvan sosi-

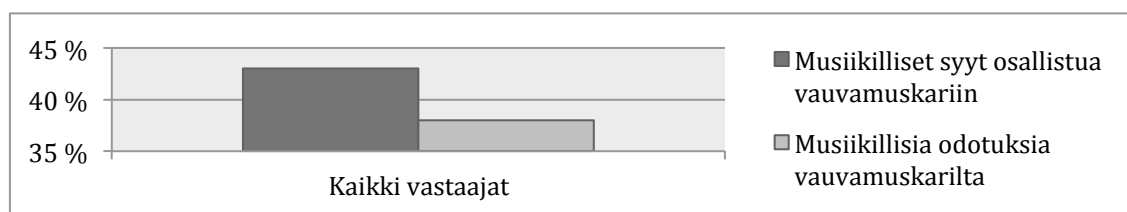
aalisen kanssakäyminen *odotuksena* vauvamuskarilta 67% ja *syynä* ilmoittautua vauvamuskariin 58%; KUVIO 7).

Vauvan sosiaalinen kanssakäyminen ja aktiviteetit oli suurin syy osallistua vauvamuskariin ja sitä myös *odotettiin* eniten. Vastaajien ikä ei vaikuttanut odotuksiin tai osallistumisen syihin, mutta musiikillinen harrastuneisuus näytti hieman vähentävän sosiaalisten teemojen merkitystä, vaikkakin silti niitä pidettiin tärkeinä. Perheille, joissa ei harrastettu musiikkia, vauvan sosiaalinen kanssakäyminen ja aktiviteetit oli merkityksellisin tekijä läpi tutkimuksen.

4.1.4. Vanhemman aktiviteetit ja sosiaalinen kanssakäyminen syynä osallistua vauvamuskariin

Kysyttäessä vanhemmilta avoimessa kysymyksessä (KUVIO 8; Liite 1, kysymys 11.), miksi he päättivät ilmoittautua vauvamuskariin, 43% vastaajista mainitsi haluavansa itselleen mukavaa *aktiviteettia ja sosiaalista kanssakäymistä*. 38% vastaajista mainitsi myös *odottavansa* sosiaalista kanssakäymistä muiden vanhempien kanssa tai aktiviteettejä kodin ulkopuolella (KUVIO 8; Liite 1, kysymys 16.).

KUVIO 8. Vanhemman aktiviteetteihin ja sosiaaliseen kanssakäymiseen liittyvät syyt osallistua vauvamuskariin ja odotukset vauvamuskarin suhteen. Liite 1, kysymys 11. Ja 16. vastauksista.

Musiikillisen harrastuneisuuden tai iän perusteella ei ollut havaittavissa eroavaisuuksia vastauksissa, vaan vastaajien toive omaan sosiaaliseen kanssakäymiseen ja aktiivisuuteen esiintyi läpi vastausten kaikissa ryhmissä. Eräät vanhemmat kuvailivat odotuksiaan seuraavasti:

“odotin, että vauva viihtyy muskarissa ja pitää musiikkileikeistä. odotin myös löytäväni uusi mammakavereita ja vauvalle vauvakavereita.” (äiti 25-30 vuotta)

”Halusin lähinnä äitinä vaihtelua vauva-arkeen ja toki ajattelin, että vauva nauttii muskarista” (äiti, 31-36 vuotta)

”Ajattelin vauvamuskarin olevan meille molemmille kivaa vaihtelua kotiarkeen ja mukava tilaisuus nähdä saman ikäisiä lapsia ja seurata heidän kehitystään. Odotin itselleni aikuis-kontaktia ja samanhenkiten äitien tapaamista.” (äiti, yli 36 vuotta)

4.2 Kuinka vanhempien odotukset vastaavat vauvamuskarin tavoitteita sekä musiikkileikkikoululle asetettuja tavoitteita.

Toisen tutkimuskysymyksen mukaisesti etsittiin eroja ja yhtäläisyyksiä vanhempien odotuksien sekä vauvamuskarin tavoitteiden että Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman suhteen (Opetushallitus, 2005). Aluksi tarkastelen vanhempien suhtautumista liittyen Hongisto–Åbergin ym. (2001) esittelemiin vauvamuskarin tavoitteisiin ja sisältöihin. Sitten käsittelen vanhempien vastauksia siitä näkökulmasta, mitä opetuksen tavoitteita he pitävät taiteen perusopetuksen suunnitelmassa tärkeinä tai vähemmän tärkeinä. Viimeisenä käsittelen vastauksia musiikillisen kasvun, vuorovaikutuksen ja lapsen yleisen kehityksen osa-alueiden näkökulmasta.

4.2.1. Vauvamuskarin tavoitteet ja niiden tärkeys vanhemmille

Vauvamuskariin kuuluu vuorovaikutteisuus musiikin keinoin (Hongisto–Åberg ym. 2001) ja vaikuttaa siltä, että vanhemmat haluavat juuri sitä muskaritoiminnalta. Useat vanhemmat vastasivat odottavansa kivaa tai mukavaa yhdessäoloa vauvansa kanssa sekä musiikillisiä kokemuksia yhdessä vauvansa kanssa Kysyttäessä odotuksia vauvamuskarista, vanhemmat mainitsivat neljään teemaan kuuluvia asioita samassa suhteessa kuin kysymyksessä 11, jossa vanhemmat kertoivat syitä osallistua vauvamuskariin. Eniten mainintoja oli vauvan aktiviteetteihin sekä sosiaaliseen kanssakäymiseen liittyen, sitten musiikillisiin sisältöihin liittyen ja seuraavana äidin aktiviteetteihin ja sosiaalisiin kontakteihin liittyen. Kaikista vähiten mainintoja tuli lapsen yleisen kehityksen tukemisesta tai virikkeellisyydestä.

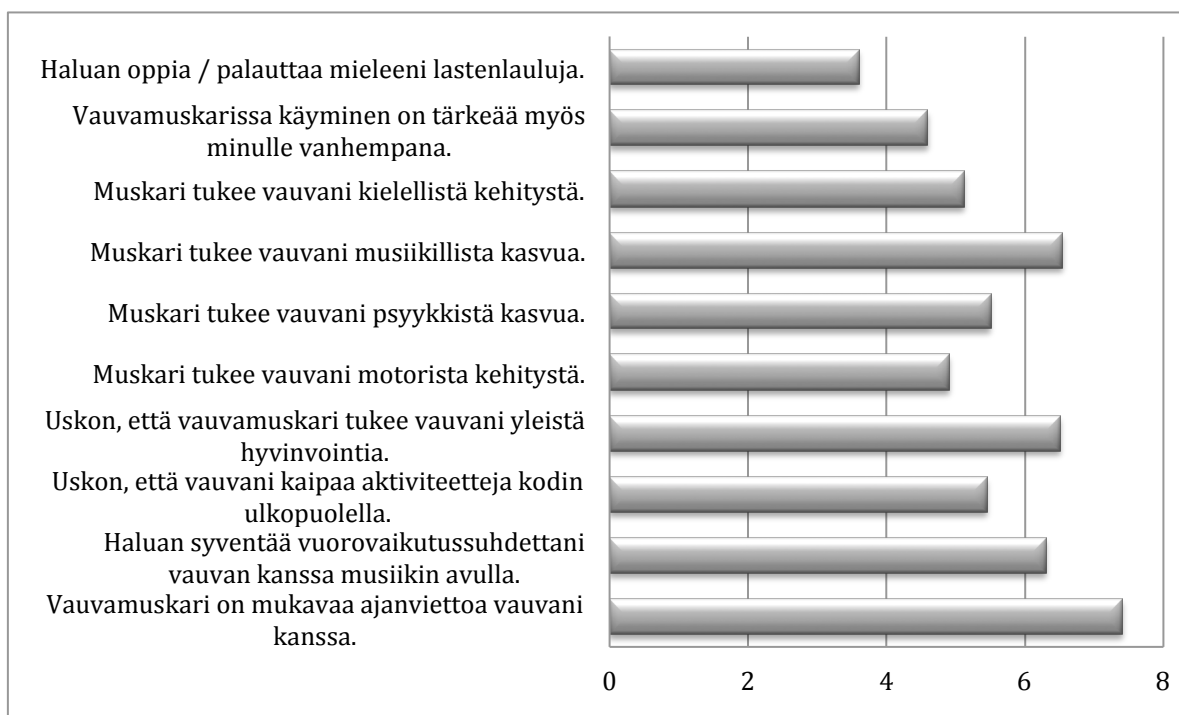
Sosiaalisten ulottuvuuksien sekä musiikillisten kokemusten tärkeyttä vanhempien keskuudessa vahvisti myös kyselylomakkeen 13. tehtävä (Liite), jossa vanhemmat saivat järjestää tärkeysjärjestykseen vauvamuskarin osa-alueet, jotka oli koottu Musiikki varhaiskasvatuksessa –kirjan mukaan (Hongisto–Åberg ym. 2001) (KUVIO 9). Tärkeimmäksi asiaksi vanhemmat kokivat mukavan ajanvieton vauvan kanssa (keskiarvo 7,4), toiseksi tärkeimpänä koettiin musiikillisen kasvun tukeminen (keskiarvo 6,55) ja kolmantena yleisen hyvinvoinnin tukeminen (6,45) (KUVIO 9).

Vähiten tärkeinä vanhemmat pitivät lastenlaulujen mieleenpalauttamista sekä oppimista (keskiarvo 3,6) ja toiseksi vähiten tärkeänä pidettiin muskarissa käymisen tärkeyttä vanhemmille itselleen (keskiarvo 4,6). Vähiten tärkeiden ja tärkeiden väliin jäivät sosi-

aalisia valmiuksia lukuun ottamatta kaikki lapsen yleisen kehityksen osa-alueet: motoristen taitojen, psyykkisen kasvun sekä kielellisen kehityksen tukeminen.

KUVIO 9. Keskiarvotaulukko muskarin sisällöistä ja niiden tärkeydestä vanhempien mukaan. (n=38)

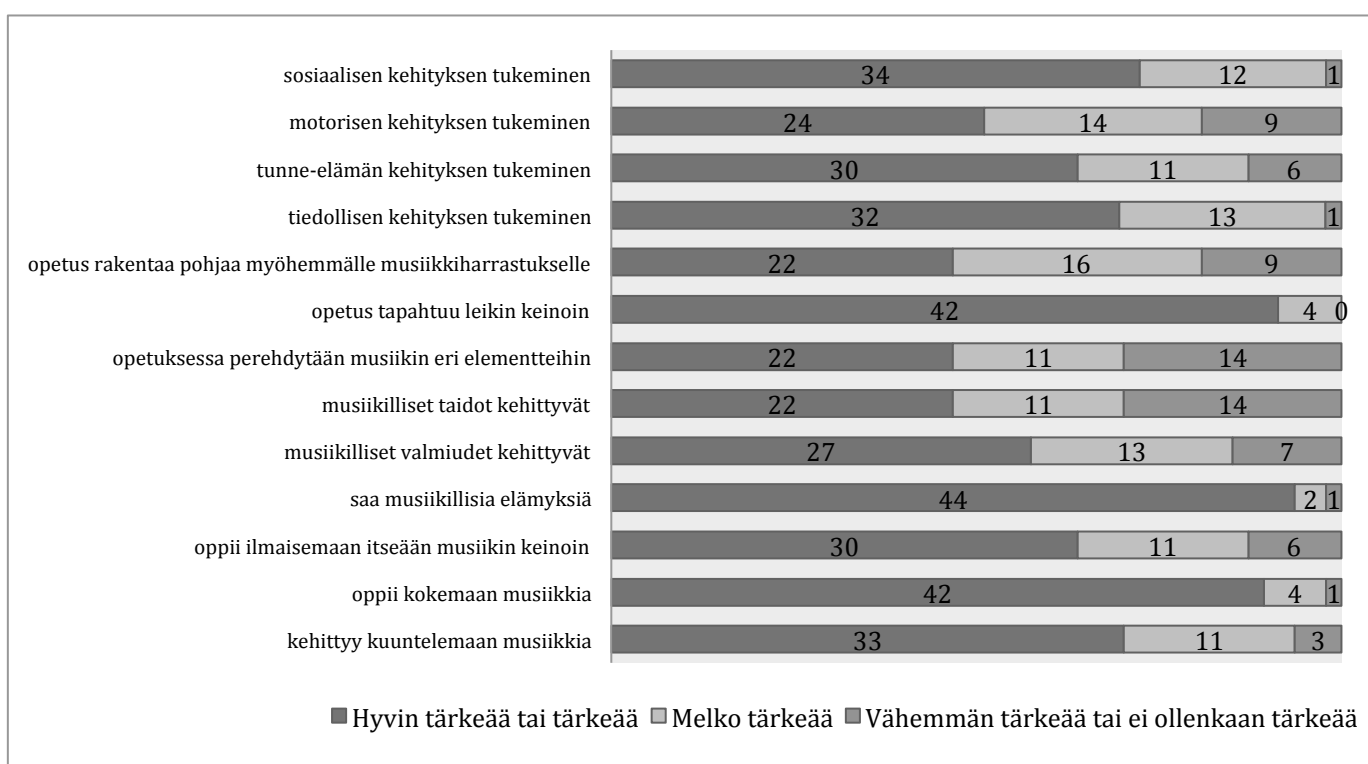

Vanhempien tärkeänä pitämistä asioista ristiriitaisen tekee se, että avovastauksissa (Liite, kysymys 11.) vanhemman oma aktiivisuus ja sosiaaliset kontaktit mainittiin verrattain enemmän kuin vauvan yleisen kehityksen osa-alueet (KUVIO 3). Kuitenkin tärkeysjärjestyttä valitessaan (Liite, kysymys 13.) vanhemmat arvottivat omat tarpeensa yleisen kehityksen osa-alueita pienemmiksi (KUVIO 9). Vaikka kyselyssä kysyttiin vielä uudestaan vanhempien odotuksia vauvamuskarista (Liite, kysymys 16.; KUVIO 4) sen jälkeen, kun he olivat arvottaneet musiikkileikkikoulun opetuksen sisällöt tärkeysjärjestykseen, vastaajat mainitsivat teemat edelleen samassa tärkeysjärjestyksessä (1. Vauvan aktiviteetit ja sosiaalisuus 78%, 2. musiikilliset sisällöt 48%, 3. äidin aktiivisuus ja sosiaalisuus 38% ja 4. lapsen yleisen kehityksen osa-alueet 13%) kuin aiemmassa kyselyssä 11. (Liite, kysymys 11; KUVIO 3). Mahdollisesti musiikkileikkikoulun sisällöt nähdessään vanhemmat arvottavat lapsen kehitykseen vaikuttavat asiat tärkeämmäksi kuin omat tarpeensa, vaikka käytännön ajattelussa omat tarpeet ovat kuitenkin läsnä päätöksenteossa.

4.2.2. Varhaisiän musiikkikasvatuksen tavoitteet sekä musiikin erilaiset merkitykset vauvalle

Varhaisiän musiikkikasvatuksen tavoitteista vanhemmat pitivät tärkeimpinä sitä, että lapsi saa musiikillisia elämyksiä (94%) (KUVIO 10; Liite 1, kysymys 14.). Seuraavaksi tärkeimmiksi asioiksi koettiin se, että opetus tapahtuu leikin keinoin (89%) ja että lapsi oppii kokemaan musiikkia (89%). Ei ollenkaan tärkeinä tai vähemmän tärkeinä asioina pidettiin musiikillisten taitojen kehittämistä (30%) sekä musiikin eri elementteihin perehtymistä (30%) (KUVIO 10).

KUVIO 10. Varhaisiän musiikkikasvatukselle asetetut tavoitteet ja niiden merkitys vanhemmille. (n=47)

Varhaisiän musiikkiopintojen tavoitteena on luoda pohja hyvälle musiikkisuhteelle ja myöhemmälle harrastukselle, mikä opintosuunnitelman mukaan saavutetaan juuri musiikillisten elämysten, valmiuksien ja taitojen kautta (Opetushallitus, 2005). Vanhemmat näyttivät olevan varsin yksimielisiä musiikillisten elämysten tärkeydestä vauvamuskarissa, mutta musiikillisten valmiuksien ja taitojen kehittymistä ei pidetty yhtä tärkeinä.

Se, miksi vanhemmat eivät pitäneet varhaisiän musiikinopintojen kaikkia tavoitteita yhtä tärkeinä, selittyy todennäköisesti sillä, että tutkimuksen kohteena on vauvamuskaari, jossa lapsi on vielä kovin nuori. Musiikillisten taitojen kehittämistä tai musiikin eri

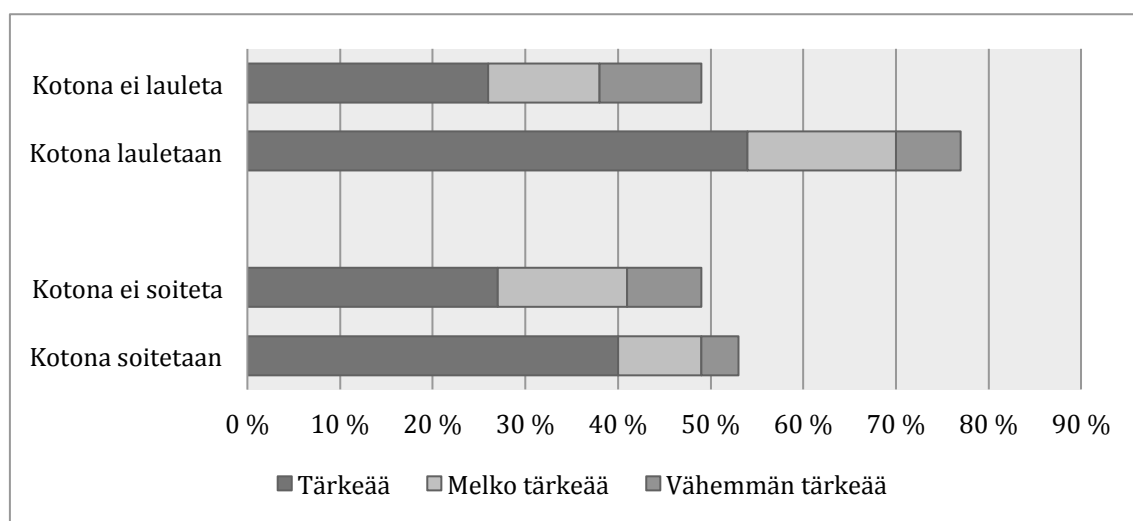
elementtien opettamista ei mahdollisesti vielä pidetä keskimääräisesti vauvalle niin tärkeänä. Avoimissa vastauksissaan äidit painottivat sosiaalista ulottuvuutta, musiikillisia kokemuksia ja musiikin iloa. Eräs äiti muotoili ajatuksensa näin:

”Halusin tarjota lapselleni pienestä pitäen musiikillisia virikkeitä ja nauttia musiikista yhdessä lapsen kanssa. Lisäksi muskarissa saatava sosiaalinen kanssakäyminen on plussaa sekä lapselle että vanhemmalle.”

Sekä ne vanhemmat, *joiden kotona soitettiin*, että ne vanhemmat, *joiden kotona ei soitettu*, pitivät kolmena tärkeimpänä tavoitteena musiikillisia elämyksiä, opetusta leikin keinoin sekä musiikin kokemaan oppimista. Ryhmien välillä oli kuitenkin eroa siinä, että vanhempien, *joiden kotona soitettiin*, kohdalla musiikin kokemaan oppiminen ja musiikilliset elämykset olivat kaikkien (100%) mielestä tärkeitä ja opetus leikin keinoin 91%:in mielestä tärkeää, kun taas niiden vanhempien, *joiden kotona ei soitettu*, mielestä opetuksen tapahtuminen leikin keinoin ja musiikilliset elämykset olivat tärkeitä vain 88%:lla ja musiikin kokemaan oppiminen vain 79%:lla.

Kokonaisuudessaan *varhaisiän musiikkikasvatuksen tavoitteet* nähtiin soittoa harrastavien perheiden vastaajien keskuudessa tärkeämpinä (tärkeää 78%, melko tärkeää 15% ja vähemmän tärkeää 7%) kuin soittoa harrastamattomien vastaajien keskuudessa (tärkeää 55%, melko tärkeää 28% ja vähemmän tärkeää 16%).

KUVIO 11. Varhaisiän musiikkikasvatuksen kaikkien tavoitteiden tärkeys vanhemmille musiikillisen aktiivisuuden perusteella. (n=47)

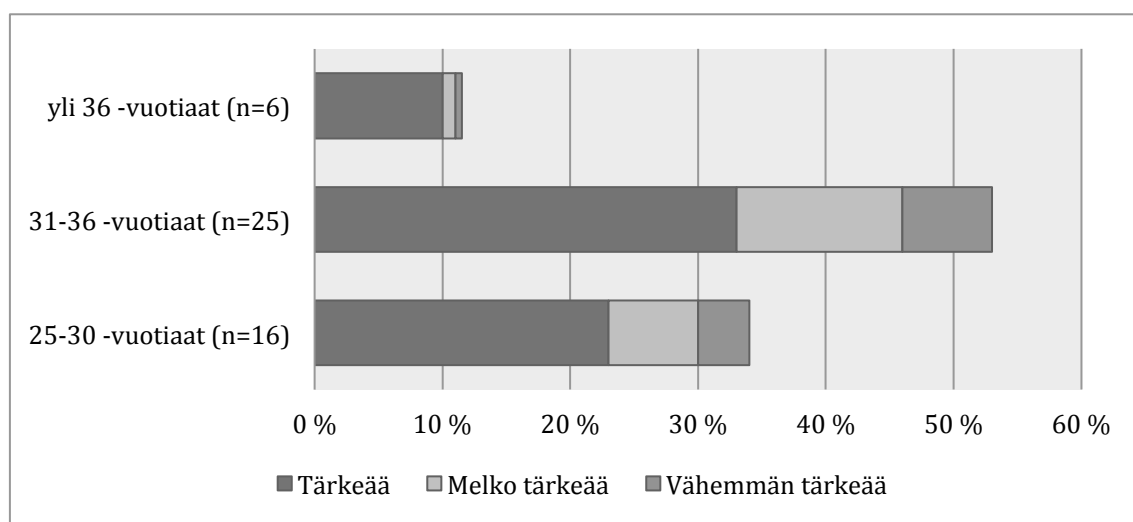

Varhaisiän musiikkikasvatuksen tavoitteet nähtiin myös lauluharrastuksen perusteella jaetuissa joukoissa eri tavalla. Ne vastaajat, *joiden perheissä laulettiin*, pitivät tavoitteita kokonaisuudessaan 70% tärkeinä, 21% melko tärkeinä ja vain 9% vähemmän tärkeinä.

Laulua harrastavien perheiden vastaajat näkivät tavoitteet selvästi tärkeämpinä, kuin vastaajat, joiden *perheissä ei harrastettu laulua*. Näistä vastaajista 54% piti tavoitteita kokonaisuudessaan tärkeinä, 24 % melko tärkeinä ja 22% vähemmän tärkeinä.

Ikäryhmien välillä tehty vertailu (KUVIO 11) varhaisiän musiikkikasvatuksen tavoitteiden tärkeyksistä osoitti, että alle 25-30-vuotiailla (tärkeää 67%, melko tärkeää 20% ja vähemmän tärkeää 13 %) ja 31-36-vuotiailla (tärkeää 62%, melko tärkeää 24% ja vähemmän tärkeää 13%) on suhteellisen samansuuntaiset ajatukset tavoitteiden tärkeydestä. Yli 36-vuotiaista 79% piti tavoitteita tärkeinä, 15% melko tärkeinä ja 4% vähemmän tärkeinä. Yli 36-vuotiaat pitivät varhaisiän musiikkikasvatuksen tavoitteita keskimääräisesti tärkeämpinä kuin heitä nuoremmat vastaajat. Kuitenkin yli 36-vuotiaita vastaajia oli ainoastaan kuusi (13%), joten tuloksesta ei voida tehdä varmoja päätelmiä.

KUVIO 12. Varhaisiän musiikkikasvatuksen kaikkien tavoitteiden tärkeys vanhemmille ikäryhmittäin.(n=47)

4.2.3. Musiikillisen kasvun osa-alueet

Vanhemmista 94% piti tärkeänä, että lapsi saa muskarissa musiikillisiä elämyksiä ja 89% mielestä oli tärkeää, että lapsi oppii kokemaan musiikkia muskarissa (KUVIO 10). Voidaan siis sanoa, että enemmistölle musiikilliset tekijät musiikkileikkikoulussa ovat tärkeitä, vaikka vain 55% vastaajista kertoi avoimissa vastauksissaan musiikillisten asioiden olleen syynä vauvamuskariin ilmoittautumiseen (Liite, kysymys 11; KUVIO 3). Kuitenkin sitä, että opetuksessa perehdyttäisiin musiikin eri elementteihin, kehitettäisiin lapsen musiikillisiä taitoja tai rakennettaisiin pohjaa myöhemmälle musiikkiharrastukselle, pitivät tärkeänä alle puolet, keskimäärin 47% vastaajista (KUVIO 10).

Vain 13% vastaajista mainitsi odottavansa vauvamuskarilta musiikillista kehitystä tai pohjan luomista myöhempää musiikkiharrastusta ajatellen. Sen sijaan vanhemmat ilmaisivat avoimissa vastauksissaan, kuinka he odottivat muskarilta sitä, että vauva nauttisi musisoinnista ja saisi musiikillisia elämyksiä. Musiikkileikkikoulun tavoitteiden osalta vanhempien odotukset kohtaavat osittain musiikillisissa tavoitteissa.

4.2.4. Lapsen yleisen kehityksen osa-alueet

Tiedollisen kehityksen tukeminen alkaa jo vauvamuskarissa, jossa vuorovaikutuksessa lapsen kanssa voidaan kehittää musiikillista muistia, oppimista, havaitsemista sekä keskittymiskykyä (Hongisto-Åberg ym. 2001). Vastaajista 95% oli samaa mieltä siitä, että musiikin avulla voidaan kehittää lapsen kuuntelu- ja keskittymiskykyä. Tärkeänä osana kognitiivista kehitystä on kielellinen kehitys, jossa lasta voidaan tukea jo vauvana rohkaisemalla häntä äänтелеämään ja ilmaisemaan itseään sekä tulkitsemalla hänen viestejään (Hongisto-Åberg ym. 2001, 41, 55–61 106–111). 68% vanhemmista koki lapsen tiedollisen kehityksen tukemisen tärkeäksi, 28% melko tärkeäksi ja 4% vähemmän tärkeäksi tai he eivät osanneet sanoa mielipidettään (KUVIO 10; Liite, kysymys 14.). Samoin 83 % uskoi, että vauvan sanavarastoa voidaan kasvattaa musiikin avulla, 4% oli eri mieltä ja 13% ei osannut sanoa mielipidettään asian suhteen (KUVIO 9; Liite, kysymys 15.). Kaiken kaikkiaan vanhemmat suhtautuvat myönteisesti kognitiivisen kehityksen tukemiseen, vaikka tutkimus osoittaa, että vanhemmat eivät omissa kertomuksissaan odota-kaan vauvamuskarilta tiedollisen kehityksen tukemista.

Lapsen yleisen kehityksen osa-alueista *emotionaalinen kehitys* ja sen valmiudet jakoivat eniten vastaajien mielipiteitä. Ainoastaan 64% piti tärkeänä, että muskarissa tuetaan lapsen tunne-elämän kehitystä. 23% piti sitä melko tärkeänä ja 13 % vähemmän tärkeänä (KUVIO 10). Kuitenkin 100% koki, että musiikin avulla voidaan sekä viihdyttää, että rauhoittaa vauvaa, mikä osoittaa, että vastaajat ajattelevat musiikin vaikuttavan vauvan tunnetiloihin ainakin joiltakin osin (Liite 1, kysymys 15.). Myös 98 % vastaajista koki, että musiikin välityksellä voidaan kehittää lapsen ja aikuisen välistä vuorovaikutusta. Kuitenkin vain 81% vastaajista ajatteli musiikin olevan väline vauvan perusturvallisuuden lujittamiseen ja samaan aikaan 19% ei osannut sanoa mielipidettään asiasta. Perusturvallisuuden ja turvallisen kiintymyssuhteen muodostuminen on keskeistä vauvan kehityksessä ensimmäisen vuoden aikana (Hongisto-Åberg ym. 2009, 55–64) ja lapsen sekä aikuisen

välinen kiintymyssuhde vahvistuu myönteisesti musiikin avulla (Karling ym. 2008, 245).

Vauvamuskarin sisältöihin kuuluu *motorisen kehityksen* tukeminen (Hongisto-Åberg ym. 2001, 38–41) ja vanhemmista noin puolet (51%) ajatteli sen olevan tärkeää, noin kolmasosa (30%) melko tärkeää ja noin viidesosa (19 %) piti motorista kehitystä vähemmän tärkeänä tai ei ollenkaan tärkeänä. Hermoston tasapainoista kehitystä voidaan edistää musiikin avulla (Karling ym. 2008, 245) ja motorista kehitystä voidaan edistää rohkaisemalla lasta liikkumaan sekä harjoittamalla erilaisia kehonliikkeitä lapsen kanssa musisoidessa (Hongisto-Åberg ym. 2001, 41-61). Yli 80% vastaajista uskoi, että musiikin avulla voidaan herättää vauvan kiinnostus ympäristöä kohtaan sekä innostaa vauvaa liikkumaan ja löytämään oman kehonsa tuntemuksia. Yksi vanhemmista kertoikin odottavansa muskarilta ”kehittävää musiikkileikkiä”. Suurin osa vanhemmista suhtautuu ainakin positiivisesti motorisen kehityksen tukemiseen musiikkileikkikoulussa, mutta avoimissa vastauksissaan he eivät juurikaan nostaneet sitä esille.

Sosiaaliset valmiudet ja niiden kehittyminen nousivat läpi tutkimusaineiston tärkeimmiksi musiikkileikkikouluun osallistumisen syiksi. Vastaajat odottivat muskarilta eniten yhteisiä hetkiä lapsensa kanssa. 98% vastaajista uskoi, että lapsen ja aikuisen välistä vuorovaikutusta voidaan kehittää musisoimalla, loruillemalla ja leikkimällä. 72 % vastaajista koki lapsen sosiaalisen kehityksen tukemisen muskarissa tärkeäksi, 26 % melko tärkeäksi ja vain 2% vähemmän tärkeäksi. Avoimissa vastauksissaan vanhemmat kokivat tärkeäksi sen, että heidän vauvansa saa tavata muskarissa muita vauvoja. Vauvan sosiaalisten kontaktien lisäksi vastaajat nostivat esille omat sosiaaliset tarpeensa kohdata muita vanhempia kodin ulkopuolella.

4.2.5. Johtopäätökset

Musiikkileikkikoulussa tärkeää on juuri lapsen kokonaisvaltaisen kasvun tukeminen musiikin keinoin ja vauvamuskarin erityisenä tavoitteena on tukea perusturvallisuuden rakentumista (Hongisto-Åberg ym. 2001, 55–61). Tämä tavoite saavutetaan juuri vanhemman ja lapsen vuorovaikutuksen kautta. Tämän tutkimuksen valossa näyttää siltä, että vanhemmat odottavat eniten juuri kanssakäymistä vauvansa kanssa musiikin välityksellä. Eräs vastaaja kirjoitti näin:

”Toivon, että itse opin muskarissa uusia lauluja / leikkejä, joita voidaan kotonakin vauvelin kanssa leikkiä ja laulaa. Toivon myös, että vauvalle jää tästä miellyttävät muistot, vaikkei hän myöhemmin päätyisikään musiikkiharrastuksen pariin. Sei ei ole kuitenkaan tässä mielestäni pääasia, että vauvaa ’koulutetaan’ myöhempää musiikkiharrastusta varten. Tämä on kiva yhteinen hetki äidin ja vauvan kesken ja tietenkin on tärkeää tavata myös muita vauvoja ja vanhempia.”

Vaikuttaa siltä, että vanhempien odotukset kohtaavat musiikkileikkikoulun tavoitteiden kanssa sosiaalisesta ja kokemuksellisesta näkökulmasta erittäin hyvin, mutta musiikillisten taitojen sekä lapsen yleisen kehityksen osa-alueiden suhteen vanhemmat ajattelevat jo hieman eriävästi. Kaiken kaikkiaan näyttää siltä, että vanhemmat ovat tietoisia musiikin hyvistä vaikutuksista lapsille ja haluavat edistää lapsensa hyvinvointia tuomalla hänet musiikkileikkikoulutoiminnan pariin.

5 Pohdinta

Tämän tutkimus osoitti, että tutkimukseen osallistuneilla oli pääsääntöisesti *sosiaalisia sekä musiikillisia odotuksia vauvamuskarin suhteen*. Musiikkiharrastuksen valintaan näyttävät vaikuttavan tarve saada sosiaalista kanssakäymistä suhteessa omaan lapseen sekä muihin lapsiin ja vanhempiin. Musiikkia harrastavien perheiden vanhemmat mainitsivat vastauksissaan useammin musiikillisten sisältöjen merkityksiä kuin vanhemmat, joiden perheissä musiikkia ei harrastettu. Musiikilliset elämykset ja musiikin ilo näyttävät olevan tärkeimpiä musiikillisia syitä olla muskarissa.

Vauvamuskarin tavoitteena on tukea juuri vanhemman ja lapsen välistä vuorovaikutusta musiikin keinoin (Hongisto-Åberg ym. 2001) ja tämän tavoitteen kanssa vanhempien odotukset näyttävät kohtaavan todella hyvin. Vuorovaikutuksen kautta voidaan lujittaa myös perusturvallisuuden tunnetta, joka on kaiken psyykkisen, fyysisen ja sosiaalisen kasvun pohja. Vanhempien odotukset vastaavat näiltä osin *Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden* kanssa, mutta vanhemmat eivät niinkään odottaneet emotionaalisen ja kognitiivisen kehityksen tukemista, musiikin elementtien opettamista tai musiikillisten taitojen opettamista.

Tutkimus lisäsi tietoa vanhempien lähtökohdista osallistua varhaisiän musiikkikasvatuksen piirissä järjestettävään toimintaan. Tämän tutkimuksen myötä varhaisiän musiikkikasvattajat voivat mahdollisesti lisätä vanhempien tietämystä musiikkileikkikoulun musiikillisista ja kokonaisvaltaista kasvua tukevista tavoitteista sekä vastata vanhempien toiveisiin saada musiikillisia sosiaalisen kanssakäymisen hetkiä niin oman vauvansa, kuin muiden muskarissa kävijöiden kesken.

Tutkimusmenetelmänä survey-tutkimus toimi hyvin. Yhdistelmä monivalinta- ja avovastauksia antoi paljon materiaalia ja erilaiset vastausmuodot sekä tukivat toisiaan että osoittivat vanhempien ajatusten vaihtuvuutta riippuen kysymyksenasettelusta. Jotta otoksesta olisi saatu vielä tarkempi, olisi kysymyksiä voinut kysyä useilla eri tavoilla tulosten varmistamiseksi. Laajempi tutkimus aiheesta olisi antanut yleistettävämpää tietoa tutkittavasta ilmiöstä. Olisin tutkijana voinut ottaa vielä enemmän yhteyttä eri oppilaitoksiin, mutta tämän tutkimuksen ajan puitteissa se ei ollut mahdollista. Jatkotutkimusta ja laajempaa otantaa ajatellen voisi tutkittavien tavoittamista yrittää tehdä ammattijärjestöjen kautta.

Tätä tutkimusta tehdessä on tiedostettu, että vaikka opetukselle on asetettu yhteiset tavoitteet, voivat musiikkileikkikoulun opettajien opetustyyli vaihdella suurestikin ja täten on muistettava, että vanhempien kokemukset ovat aina sidonnaisia kyseiseen ryhmään. Tutkimuksen tuloksia ei voida yleistää koskevaksi kaikkia vauvamuskarissa käyviä vanhempia, sillä otanta, 47 henkilöä, on varsin pieni ja rajoittuu suuriin kaupunkeihin Uudellamaalla. Kuitenkin tulokset osoittavat varsin yksiselitteisesti tämän otantajoukon ajatuksia ja on mahdollista, että suuremmallakin otannalla saataisiin samansuuntaisia tuloksia.

Huomioitavaa on, että vain pieni osa vanhemmista mainitsi tutkimuksessa näkökulmia lapsen kokonaisvaltaisen kasvun tukemisesta musiikkileikkikoulussa. Musiikilliset sisällöt eivät myöskään olleet tärkeimpiä. Tässä tutkimuksessa näyttää siltä, että vuorovaikutus äidin ja lapsen välillä musiikin keinoin nousi merkittävämmäksi syyksi osallistua muskariin, kun taas Piipposen ja Valtosen vuonna 2008 tekemässä opinnäytetyössä musiikilliset arvot nousivat tärkeimmiksi.

Piipponen ja Valtonen tutkivat opinnäytetyössään (2008), miten vanhemmat ovat kokeneet lastensa muskariharrastuksen. Haastattelututkimuksessa kävi ilmi, että musiikkileikkikouluun oli ilmoittauduttu vanhemman oman harrastuneisuuden myötä tai sitten toiminnasta oli kuultu pääsääntöisesti muiden vanhempien kertoman kautta. Useat vanhemmat kokivat musiikkileikkikoulutoiminnassa musiikillisten asioiden kanssa yhtä tärkeänä lapsen kokonaisvaltaisen kehityksen tukemisen, mutta osa näki muskarin vaikuttavan vain musiikkielämään. Tutkimuksessa verrattiin vanhempien odotuksia musiikkileikkikoulutoiminnalle asetettujen yleisten tehtävien kanssa ja tärkeimpinä asioina vanhemmat pitivät musiikin ilon ja rakkauden välittymistä lapsille sekä musiikkiharrastuksen mahdollista jatkumista läpi elämän.

Tämän sekä Piipposen ja Valtosen (2008) tutkimusten eriävät tulokset voivat selittyä sillä, että tutkimuksissa on tutkittu eri iässä ja kasvuvaiheessa olevia lapsia. Odotukset vauvojen suhteen ovat erilaisia kuin leikki-ikäisten lasten suhteen. Myös se, onko vanhempi tunneilla mukana, voi osaltaan vaikuttaa odotuksiin.

Kuitenkin myös vauvamuskarissa pyritään tukemaan lapsen kokonaisvaltaista kehitystä, mistä kaikki vanhemmat eivät tämän tutkimuksen perusteella ole vielä tietoisia. Tämän ajatuksen pohjalta voisi kehittää jatkotutkimuksen aiheita siitä, kuinka paljon vanhemmat tietävät musiikkikasvatuksesta kokonaisvaltaiseen kasvuun ja juuri ei-musiikillisiin osa-alueisiin.

Lähteet

- Aaltola, J. & Valli, R. 2010. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Metodien valinta ja aineiston keruu: virikkeitä aloittelevalla tutkijalla. Juva: PS-kustannus.
- Ahonen K. 2004. Johdatus musiikin oppimiseen. Tampere: Finn Lectura.
- Alkula, T. & Pöntinen, S. & Ylöstalo, P. 1999. Sosiaalitutkimuksen kvantitatiiviset menetelmät. Juva: Wsoy
- Bandura, A. 1977. Social learning theory. New Jersey: Prentice Hall.
- Brand, M. 1986. Relationship between home musical environment and selected musical attributes of second-grade children. *Journal of Research In Music Education*, 34, 2, 11–120.
- Davidson, J. & Howe, M. & Sloboda, J. 1997. Environmental factors in the development of musical performance skill over the life span. Teoksessa: Hargreaves, D. & North, A. (toim.) *The Social psychology of music*. Oxford: Oxford university press. 188–206.
- Erikson, E. 1982. Lapsuus ja yhteiskunta (suom. E.Huttunen). Jyväskylä: Gummerus.
- Hirsjärvi, S. & Remes, P. & Sajavaara, P. 2010. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Hongisto-Åberg, M. & Lindeberg-Piironen, A. & Mäkinen, L. 2001. Musiikki varhaiskasvatuksessa. Tampere: Tammer-Paino.
- Huotilainen, M. 2009. Musiikillinen vuorovaikutus ja oppiminen sikiö- ja vauva-aikana. Teoksessa: Louhivuori, J. & Paananen, P. & Väkevä, L. (toim.). *Musiikkikasvatus. Näkökulmia kasvatukseen, opetukseen ja tutkimukseen*. Vaasa: Suomen musiikkikasvatusseura – FiSME r.y., 121–129.
- Karila K., Kinon J. & Virtanen J. 2001. Varhaiskasvatuksen teoriasuuntauksia. Juva: PS-kustannus.
- Karling, M. & Ojanen, T. & Sivén, T. & Vihunen, R. & Vilén, M. 2008. Lapsen aika. Helsinki: Wsoy.
- Kelley, L. & Sutton-Smith, B. 1987. A Study of infant musical productivity. Teoksessa: Peery, J. & Peery, I. & Draper, T. (toim.) *Music and development*. New York: Springer.
- Lyytinen, P. & Korkiakangas, M. & Lyytinen, H. (toim.) 2001. Näkökulmia kehityspsykologiaan. Porvoo: Wsoy.
- Opetushallitus. 2005. Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteet. http://www.oph.fi/download/123012_taideyl_ops.pdf. Luettu 20.2.2014.

- Piipponen J. & Valtonen M. 2008. ”Se on sellainen ihana paketti” Vanhempien näkemystä Helsingin Konservatorion musiikkileikkikoulutoiminnasta. <http://www.doria.fi/handle/10024/3939/browse?value=Valtonen%2C+Minna&type=author>. Luettu 4.2.2014.
- Shehan P. 1987. Movement in the music education of children. Teoksessa: Roehmann, F. & Wilson, F. Music and child development. Missouri: MMB Music. 354–364.
- Shetler, D. 1985. Prelude to a musical life: prenatal music experiences. Music Educators Journal, 71, 7, 26–27.
- Stakes. 2005. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. <http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/77129/Varhaiskasvatussuunnitelmanperusteet.pdf?sequence=1>. Luettu 20.2.2014.
- Trehub, S. 2006. Infants as musical connoisseurs. Teoksessa: McPherson G. The child as musician. Oxford: Oxford University Press. 33–44.

Liite 1

Kyselylomake.

Kokemuksia vauvamuskarista

1. Olen

- Nainen
- Mies

2. Olen

- 18-24 -vuotias
- 25-30 -vuotias
- 31-36 -vuotias
- yli 36 -vuotias

3. Vauvani on

- alle 3kk
- 3-6kk
- 7-9kk
- 10-12kk
- 13-15kk

4. Minulla on

- 1 lapsi
- 2 lasta
- 3 lasta
- 4 tai enemmän lapsia

5. Osallistun vauvamuskariin

(ensimmäistä kertaa)

- olen käynyt yhden lapseni kanssa aikaisemmin
- olen käynyt usean lapseni kanssa aikaisemmin
- joku muu, mikä?
_____

6. Oletteko ollut itse lapsena muskarissa?

- Olen ollut
- En ole ollut

7. Oletteko itse harrastanut musiikkia (esim. jonkin soittimen soittaminen) lapsena?

- En ole
- Kyllä olen

8. Jos olette harrastanut musiikkia lapsena, kuinka kauan harrastitte sitä?

- Alle vuosi
- 1-2 vuotta
- 3-5 vuotta
- 6-10 vuotta
- yli 10 vuotta

9. Millä eri tavoilla musiikki on läsnä kotonanne?

- Kuuntelemme radiota
- Kuuntelemme cd-levyjä, spotify:ta tai muulla tavalla itse valittua musiikkia
- Kuuntelemamme musiikki on usein taustamusiikkia
- Kuuntelemme musiikkia lähes aina keskittyneesti
- Soitan jotain soitinta
- Puolisoni soittaa jotain soitinta
- Joku lapsistamme soittaa jotain soitinta
- Kotonamme on yksi soitin
- Kotonamme on 2-4 soitinta
- Kotonamme on 5 tai useampi soitin
- Minä laulan kotona

- Puolisoni laulaa kotona
- Lapsemme laulavat kotona
- Laulan lapselleni kun hoidan häntä
- Puolisoni laulaa lapsellemme kun hän hoitaa tätä
- Lapsellemme/ Lapsillemme lauletaan iltalaulu
- Joku muu, mikä?

_____

10. Miten kuulitte muskarista?

- Ystävältä
- Sukulaiselta
- Olen ollut muiden lasteni kanssa samassa muskarissa
- Etsin itse tietoa musiikkikoulussa järjestettävistä vauvamuskareista
- Näin mainoksen muskarista
- Neuvolassa suositeltiin vauvamuskaria
- Perhevalmennuksessa suositeltiin vauvamuskaria
- Joku muu, mikä?

_____

11. Miksi päätitte ilmoittautua vauvamuskariin?

_____

_____

_____

12. Oletteko huomannut muskarin vaikuttavan arkeenne vauvan kanssa? Miten?

_____

_____

_____

13. Numeroikaa seuraavat väittämät teille tärkeään järjestykseen 1-10 (10= tärkein, 1= vähiten tärkein) tai jättäkää numeroimatta mikäli ette koe asiaa tärkeäksi.

- Vauvamuskari on mukavaa ajanviettoa vauvani kanssa. _____
- Haluan syventää vuorovaikutussuhdettani vauvan kanssa musiikin avulla. _____
- Uskon, että vauvani kaipaa aktiviteetteja kodin ulkopuolella. _____
- Uskon, että vauvamuskari tukee vauvani yleistä hyvinvointia. _____
- Muskari tukee vauvani muotorista kehitystä. _____
- Muskari tukee vauvani psyykkistä kasvua. _____
- Muskari tukee vauvani musiikillista kasvua. _____
- Muskari tukee vauvani kielellistä kehitystä. _____
- Vauvamuskarissa käyminen on tärkeää myös minulle vanhempana. _____
- Haluan oppia / palauttaa mieleeni lastenlauluja. _____
- Joku muu, mikä? _____

14. Kuinka tärkeänä koette seuraavat asiat vauvamuskarissa:

	Hyvin tärkeää	Tärkeää	Melko tärkeää	Vähemmän tärkeää	Ei ollenkaan tärkeää	En osaa sanoa
Muskarissa lapsi kehittyy kuuntelemaan musiikkia.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Muskarissa lapsi oppii kokemaan musiikkia.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Muskarissa lapsi oppii ilmaisemaan itseään musiikin keinoin.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Muskarissa lapsi saa musiikillisia elämyksiä.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Muskarissa kehitetään lapsen musiikillisia valmiuksia.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Muskarissa kehitetään lapsen musiikillisia taitoja.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Opetuksessa perehdytään musiikin eri elementteihin (mm. rytmi, melodia, harmonia, muoto)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Opetus tapahtuu leikin keinoin.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Opetus rakentaa pohjaa myöhemmälle musiikkiharrastukselle.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Muskarissa tuetaan lapsen tiedollista kehitystä (mm. muisti, ajattelu, havaitseminen, oppiminen).	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Muskarissa tuetaan lapsen tunne-elämän kehitystä.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Muskarissa tuetaan lapsen motorista kehitystä.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Muskarissa tuetaan lapsen sosiaalista kehitystä.

15. Mitä mieltä olette seuraavista väittämistä:

	Samaa mieltä	Eri mieltä	En osaa sanoa
Vauvaa voi rauhoittaa musiikin avulla.	☐	☐	☐
Vauvaa voi viihdyttää musiikin avulla.	☐	☐	☐
Musiikin avulla voidaan lujittaa vauvan perusturvallisuuden tunnetta.	☐	☐	☐
Musiikin avulla voidaan kehittää vauvan kuuntelukykyä.	☐	☐	☐
Musiikin avulla voidaan kehittää vauvan keskittymiskykyä.	☐	☐	☐
Musiikin avulla voidaan herättää vauvan kiinnostus ympäristöä kohtaan.	☐	☐	☐
Musiikin avulla voidaan innostaa vauvaa liikkumaan.	☐	☐	☐
Musiikin avulla voidaan innostaa vauvaa löytämään oman kehonsa tunteuksia	☐	☐	☐
Musisoimalla, loruilemalla ja leikkimällä voidaan kehittää lapsen ja aikuisen välistä vuorovaikutusta.	☐	☐	☐
Musiikin avulla voidaan kasvattaa vauvan sanavarastoa ja vauva käyttää sanastoa, vaikkei osaisikaan vielä puhua.	☐	☐	☐

16. Minkälaisia odotuksia teillä oli/on vauvamuskarin suhteen?

---

17. Mikä oli uutta tai yllättävää vauvamuskarissa?

---

18. Kuinka vauvamuskari on vastannut odotuksiinne?

---

19. Haluatteko vielä mainita jotakin vauvamuskareihin liittyen?
